

Bodnár Mónika

Marjalaki Kiss Lajos egykori abrudbányai polgári iskolai tanár (1913–1918) munkássága és menekülése Abrudbányáról Miskolcra

Jelen tanulmány középpontjában Marjalaki Kiss Lajos élete, munkássága és emlékezete áll, aki Abrudbányáról került Miskolcra, ahol a Herman Ottó Múzeum jogelődjének, a Borsod-Miskolci Múzeumnak is munkatársa, tiszteletbeli osztályőre és könyvtárosa volt, miközben történeti, régészeti, néprajzi kutatásokat végzett a városban és a megyében. Kutatásai eredményeként ő vetette fel elsőként a később László Gyula által kidolgozott kettős honfoglalás elméletét. Földrajz tankönyveket írt, melyeket évtizedeken át országosan használtak a polgári iskolákban, ismeretterjesztő előadásokat tartott és közreműködött Miskolc első tudományos igényű periodikája, a *Történelmi és Régészeti Közlemények Miskolc város és Borsod vármegye múltjából* című szakfolyóirat elindításában. Tevékenységével kiérdemelte, hogy bekerüljön a Herman Ottó Múzeum Pantheonjába.¹ Igaz, múzeumi feladatait inkább hobbiként végezte, fő kenyérkereseti tevékenységét a tanítás jelentette: a miskolci Magyar Királyi II. számú Állami Polgári Fiúiskolának volt megbecsült pedagógusa 1919. február 1-től 1949. december 31-i nyugdíjazásáig.

Marjalaki Kiss Lajos egy sokgyermekes, református parasztcsaládból származott, 1887. december 18-án született Kisújszálláson. Ő volt a család egyetlen gyermeke, akit felsőbb iskolában tanítottak. Tanítói oklevelet a debreceni kollégiumban szerzett, amit 1902–1906 között látogatott. Friss diplomás tanítóként egy évig a Torna megyei Szinpetriben oktatott, majd ezt követően sikerült szülővárosában elhelyezkednie. Ám néhány év elteltével olthatatlan vágyat érzett, hogy ismereteit tovább gyarapít-

¹ <https://hermuz.hu/muzeumi-pantheon/> (Utolsó letöltés: 2021. nov. 26.)

sa, ezért lemondott kisújszállási népiskolai tanítói állásáról, Budapestre ment, s ott elvégezte a polgári iskolai tanári főiskolát. Mint önéletrajzában írja: „itt mintegy három éven át rengeteget koplalva képeztem magam, a kötelező anyagon felül különösen a leíró földrajz szakszerű tanulmányozásában. 1913 nyarán az új oklevél birtokában Erdélybe, Abrudbányára kerültem az áll. polgári fiúiskolához.” (HOM HTD² 89.114.58.1) Mint egy másik önéletrajzában olvashatjuk: „azért választotta [ezt] a helyet, hogy a helyszínen kutassa a néprajzi viszonyokat. Ekkor jelent meg A magyar nyelvhatár című tanulmánya a Földrajzi Közlemények 1915. évf-ban (M. Kiss 1915: 443–451). Irodalmi téren itt kezdett dolgozni” (HOM HTD 89.114.79).

Abrudbánya Alsó-Fejér vármegyei városban az 1910-es népszámlálás szerint kisebbségben voltak a magyarok, a lakosság túlnyomó többsége román volt. A 7749 fős összlakosságból mindössze 1329 magyar, 35 német, 6 szlovák és 69 egyéb nációjú élt a 6316 románság mellett (Varga 2002: 13). Nemcsak etnikai, de felekezeti szempontból is rendkívül színes összetételű volt a település, melyben a 20. század elején ötféle templom és hétféle egyház működött. (K. 1917) Itt tanított Marjalaki Kiss Lajos 1913–1918 között a polgári fiúiskolában. Naplójából tudjuk, hogy az iskolába magyarok mellett román és német diákok is jártak, bár ez utóbbiak kevesen voltak. Viszont a románok sokan, számuk legtöbbször fölülmúlta a magyarokét. 1916-os naplójában ez áll: „Kb. 73 tanulónk van és pedig az I. o. 22, II. o. 24, III. o. 13, IV. o. 14. Elég szép szám. Nemzetiségileg M 40, N 1, O 32. A magyarok közé számítottam néhány fél-oláhot, mint Balosz, Schmidt, Komáromi, Horváth. Évek óta első eset, hogy magyar gyerek több van, mint oláh” (HOM HTD 73.911.28: 18).

Marjalaki Kiss Lajos abrudbányai éveit a tanítás mellett egyéb tevékenységeket is végzett, pl. 1917–1918-ban főmunkatársa, vagy azt is mondhatjuk, társszerkesztője volt az *Abrudbánya és Vidéke* című hetilapnak. Ez a szombatonként megjelenő társadalmi, bányászati és közigazgatási hetilap 1908. április 18-án indult és 1918. szeptember 28-án jelent meg az utolsó száma. Megszűnését az okozta, hogy szerkesztői elhagyták Erdélyt, s Magyarországon kerestek menedéket. A lap felelős szerkesztője végig Pongrácz Aladár volt, kezdetekben Ligeti Lajos, 1913

² Herman Ottó Múzeum Helytörténeti Dokumentumtára (a továbbiakban HOM HTD).

novemberétől 1914 májusáig Derzsi Andor, majd 1917 júniusától M. Kiss Lajos segítette munkáját. A lapkiadó az első időszakban Kibédy Géza volt, nyomta a Pannonia könyvnyomda, majd 1909 májusától kiadta és nyomta az abrudbányai Árpád Nyomda, mely egyúttal laptulajdonos is volt. A hetilap tizenegy évfolyama fellelhető az OSZK-ban,³ a lapszámokat át-tanulmányozva sok információhoz jutunk a kisváros társadalmi életét illetően, valamint Marjalaki Kiss Lajosra vonatkozóan is. Engem elsősorban ez utóbbi motivált. Először abban az 1913-as híradásban találkozunk nevével, melyből megtudjuk, hogy a helybeli polgári fiúiskolába Orbán Gyula rendes tanár helyére „M. Kiss Lajos helyettes tanár küldetett, aki már meg is érkezett” a városba (n. n. 1913a).

Marjalaki Abrudbányán találta meg élete párját, itt ismerte meg, s vette nőül Geley Juliskát 1914. augusztus 25-én (n. n. 1914e). Eljegyzésük híre ugyanabban a lapszámban jelent meg, mint amelyik tájékoztatta a nagydemű olvasóközönséget a háború kitöréséről és az általános mozgósításról (n. n. 1914c). Az árkosi Geley (Gelei/Gelej) család Abrudbányán több évszázados múltra visszatekintő, régi erdélyi nemes család, amelyik ebben a vegyes felekezetű városban az unitárius közösséget erősítette (Nagy 1858. III: 357; M. Kiss 1917b). Abrudbányán azokban az években a református és unitárius egyházak rendszeresen közös vallási estélyeket szerveztek. Marjalaki Kiss Lajos és Geley Julianna házasságából egy leánygyermek született, aki 1915. február 19-én látta meg a napvilágot (HOM HTD 73.909.1.16), s aki édesanyja után a Júlia nevet kapta, majd később édesapja nyomdokaiba lépve szintén a tanári hivatást választotta.

Az ifjú Marjalaki korán beilleszkedett az iskola tanári közösségébe és az abrudbányai polgárság körébe. Szépen épült tanári karrierje, 1914-ben segédtanárrá (n. n. 1914d), 1915-ben rendes tanárrá nevezték ki (n. n. 1915d). Több alkalommal szónokolt vagy előadásokat tartott iskolai ünnepeken, pl. 1916-ban az Erzsébet ünnepélyen (n. n. 1916), 1918-ban a Zita ünnepély keretén belül a Zita Otthon árvaházról, ahol az ünnepély után a tanulóifjúság gyűjtést kezdett az erdélyi hadiárvák befogadására létesítendő Zita Otthon hadi árvaház részére (n. n. 1918a). Emellett aktívan bekapcsolódott az Abrudbányai Közművelődési Egyesület tevékenységébe, ennek négy működő szakosztályán belül elsősor-

³ Az lapszámok (kevés hiánnyal) fellelhetők az Országos Széchenyi Könyvtárban, mikrofilmen kutathatók (OSZK FM3/2713).

ban a múzeumi és az ismeretterjesztő szakosztályok munkáját segítette. A múzeumi szakosztály a polgári fiúiskola természetrajzi, néprajzi és történelmi múzeumát használta. Az ismeretterjesztő szakosztály a szabadlíceumok, munkásgimnáziumi és a polgári iskola szakkönyvtára által működött (n. n. 1914b). Marjalaki könyvtárosként várta az olvasni szerető abrudbányai és abrudfalvi polgárokat (n. n. 1913b). A szabadlíceumi programok keretén belül számos alkalommal vállalkozott ismeretterjesztő előadások tartására, elsősorban földrajzi témákban, s gyakran ötvözve ezeket a világháborús aktualitásokkal.⁴ Kezelte a Közművelődési Egylet pénztárát, melyből különféle összegeket időnként jótékony célokra fordítottak (n. n. 1915b). Emellett polgártársaihoz hasonlóan ő maga is többször jótékonykodott, pl. adakozott a Vörös-Félhold részére (n. n. 1915a), ami a Vöröskereszthez hasonló nemzetközi humanitárius szervezet volt. Ő is megvásárolta a Vöröskereszt abrudbányai fiókja javára kiadott *Egyeszerű történetek* című könyvet, (n. n. 1915e), felülfizetett az ifjúság által rendezett jótékonyági estélyen (n. n. 1915g), adakozott a „Kárpáti ház”-ra (n. n. 1915h), vagyis az orosz dúlta Felvidék újjáépítését célzó országos mozgalom felhívására az abrudbányaiak által megépíteni szándékozott Ungvár megyei Uzsokon építendő lakóház (n. n. 1915f) költségeire. 1917 januárjában ő lett az Abrudbányai Magyar Kaszinó jegyzője (n. n. 1917a), majd az Abrudbányai Szövetkezet felügyelőbizottsági tagja (n. n. 1917b). Amint fentebb már említettük, az 1917. június 30-án megjelent 26. számtól kezdődően az *Abrudbánya és Vidéke* című hetilap főmunkatársaként szerepel a neve a lap címlapján, majd néhány hónappal később a lapot megjelentető Árpád Nyomda Részvénytársaság új igazgatósági tagjai között találjuk a nevét (n. n. 1917c).

Saját visszaemlékezése szerint 1915-től jelentek meg írásai az *Abrudbánya és Vidéke* hetilapban, mint írja: „1915–18 között sok cikket írtam” (HOM HTD 89.114.58.1). Ám a lapszámokat átnézve ilyen irányú munkássága csak 1917-től követhető nyomon, ettől kezdve viszont folyamatosan publikált. Ez nem jelenti azt, hogy korábban ne írhatott volna a lapba, de ebben az esetben a cikkek nincsenek aláírva, a szerző neve nem jelenik meg, így a szerzősége nem állapítható meg bizonyossággal.

⁴ A föld története, vetített előadás (n. n. 1914a); Londonról és Párizsról jóízű megjegyzésekkel fűszerezett előadás (n. n. 1915c); Balkáni hadszíntér (n. n. 1915h); Egyiptomi harctér (n. n. 1915i).

Az 1917–18-as lapszámokban M. Kiss Lajos, M. Kiss L., M. K. L., K., m. aláírással, illetve szignóval látta el írásait. A vezércikkeket általában csak szignózta (K., m.), a többi írását a fentebb jelzett névváltozatokkal jelentette meg, az általa fellelt és közölt történeti forrásértékű dokumentumoknál is feltüntette saját – mint a forrás közlőjének – nevét, s általában feltüntette a forrás leelőhelyét is.

Fontosnak tartotta a régi, forrásértékű dokumentumok összegyűjtését és közkinccsé tételét, ezek a lap tárca rovatában láttak napvilágot. Első ilyen jellegű közlése a *Zalatna és Abrudbánya pusztulása 1848–49-ben – Bölöni Mikó Samu volt zalatnai kohófőnök egykorú eredeti kéziratából* címet viselő korabeli történeti visszaemlékezés volt, amit „Bölöni Mikó Dezső ny. tanácsos úr szíves engedélyével” öt hónapon keresztül 23 folytatásban közölt (M. Kiss 1917b). Ennek bevezetőjében írta: „Abrudbánya város története még nincs megírva, mert a történelmi források gyér volta miatt minden efféle szándék alig leküzdhető nehézségekbe ütközik. Az egykorú iratok nagy része megsemmisült, ami megmaradt, az is szét van szórva. Feladatunk egyelőre az, hogy gyűjtsük össze az ilyen elkallódható írásokat s mentsük meg városunk majdan megírandó történelme számára” (M. Kiss 1917a: 1). Ezt az írást néhány apró változtatással – már miskolci tartózkodása idején – önálló kis kiadványban is megjelentette (M. Kiss Lajos [1927]). A történeket túlélő szemtanú, Bölöni Mikó Samu „élményeit közvetlenül az események lezajlása után írta, amikor az átélt események frissessége emlékezetében nem halványult még el (M. Kiss [1927]: 6). Másutt úgy nyilatkozott, hogy a kézirat „az események lezajlása után 1–2 évvel kelt”, s „az 1848 októberi zalatnai és 1849 májusi abrudbányai, vérlázító kegyetlenséggel legyilkolt kétezer magyar nő és gyermek kiirtásának történetét beszéli el” (MNL OL K 501/215. csomó).

Nem sokkal ezt követően az abrudbányai unitárius egyház 1849 utáni újjáéledésének egyik dokumentumát közölte: Aranyosrákosi Székely Sándor püspök levelét, Gelei József széljegyzetével, miszerint „1810[! valójában 1850] március 10ik napján ezen fő pásztori levelet felolvastam a következő hívek előtt” (M. Kiss 1917c: 2), s a felsorolásban 17 családfő neve szerepel, az abrudbányai unitárius családok nevei.

Később egy 1500-ig visszanyúló abrudbányai nemzetség családfáját tette közzé, majd a következő lapszámban magyarázatokkal látta el az írást (M. Kiss 1918a, b). A dokumentum a *Paczkó Familiának Törzsök*

Fája címet viseli. A családfát „Szántó György, nemes Abrudbánya városának fiskálisa” állította össze 1794-ben. A dokumentumról készült 4 db üvegnegatív másolat a Marjalaki hagyatéék részeként bekerültek a Herman Ottó Múzeum gyűjteményébe (HOM HTD 87.197.8.20–23).

A lap 1918 áprilisában Rákosy István, egykori abrudbányai polgármester 1848–49. évi naplójegyzeteit kezdte el közölni. Az írás 17 folytatásban az augusztus 3-i lapszámban zárult (Rákosy 1918). A sorozat végén nem szerepel a napló közreadójának neve, de témájából ítélve feltételezhetjük, hogy e napló megjelenetéséhez is köze lehetett Marjalakinak.

Szintén a tárcarovatban jelent meg egy kétrészes régészeti cikksorozat Marjalaki közlésében. Mint a bevezetőben írja: „Pár év óta az abrudbányai polgári iskola is megkezdte a római régiségek összegyűjtését, hogy a még itt maradt feliratos emlékeket megmentsse az elpusztulástól” (M. Kiss 1918c). Az iskolai múzeumba begyűjtött feliratos tábláknak részben a már mások által publikált leírását közli, valamint az újabban előkerült darabok első közlését adja (M. Kiss 1918c, d).

A tárcákon kívül a lap munkatársaként számos vezércikket és egyéb publikációkat is írt. Ezekben kitűnően kamatoztatta széleskörű történelmi, néprajzi és földrajzi ismereteit, hiszen ezekben szinte egytől egyig olyan témákat boncolgat, s oly módon közelíti meg az adott kérdést, ami csak e sokrétű tudás birtokában kivitelezhető (Marjalaki írásainak jegyzékét lásd az *1. sz. mellékletben*). Vannak a lapban további írások is, melyek témájukat és stílusukat tekintve feltehetőleg szintén neki tulajdoníthatók, de mivel nincsenek aláírva, ezek szerzősége nem igazolható. S hogy ez több pusztá feltevésnél, igazolni látszik az a tény, hogy egyik korai cikksorozatának első két része szerző feltüntetése nélkül jelent meg, a harmadik és negyedik rész után viszont ott szerepel a neve (M. Kiss 1916).

Az első világháború utáni időszakban Romániában is és az elcsatolt területeken másutt is alaposan megfogyatkozott a magyar értelmiségiek száma. 1918–1924 között a szomszédos országokhoz csatolt területekről 350 ezer⁵ magyar menekült az anyaországba, a legtöbben, mintegy 200 ezren Romániából (Frisnyák 1990: 161). Közöttük volt Marjalaki Kiss Lajos is, akinek 1918 őszén kellett elhagynia Erdély területét (HOM HTD

⁵ Más becslések szerint ez a szám 500 ezer is lehet.

89.114. 79). Ennek pontos körülményeit azért ismerjük, mert a vallás- és közoktatásügyi miniszter nevében Imre Sándor államtitkár 1920. május 3-i dátummal az összes menekült és újonnan beosztott polgári iskolai tanárhoz levelet intézett azzal a kéréssel, hogy írják le a megszállt területen lévő egykori állomáshelyük elhagyásával kapcsolatos eseményeket, tapasztalataikat, benyomásaikat, s ezt a részletes leírást terjesszék be a minisztériumba. A felkérést 1920. június 1-én Marjalaki is kézhez kapta, s amint a sokszorosított felkérő levél hátoldalán Marjalaki kézírásával írott feljegyzésből értesülünk, válaszát ugyanazon hó 10-én el is küldte (HOM HTD 73.911.2). Ez a válaszlevél (amit nem közvetlenül Marjalaki, hanem felettese, Cseh Gusztáv igazgató küldött be egy másik kolléga, Fóris Ferenc jelentésével együtt) megtalálható a Magyar Nemzeti Levéltárban (MNL OL K 501/215. csomó) Ez az irategyüttes mindeztidáig kiaknázatlan forrása a témának. Kutatása ugyan időigényes, mivel az iratok rendezetlenek, nincsenek mutatózva, de cserébe sok új információval kecsegtetnek. Ebből a Marjalaki által írott hétoldalas jelentésből tudjuk, hogy „[Abrudbányán 1918] November 8-án felhúzták a városházára az oláh zászlót. 9-én és 10-én már külön oláh őrség alakult. Az eddig meglapultak arcán folyton kaján vigyorgás éktelenkedett. Sokan nem akartak magyarul tudni. 11-én Vincze szocialista vezér Kolozsvárról azt az utasítást adta ki Abrudbányára, hogy a magyar őrség fele fegyverét adja át az oláh gárdának és ezentúl testvériesen együtt védjék a várost. Ekkor láttam, hogy személyem nincs tovább biztonságban, mert nem a csőcselék vad szenvedélyétől, nem annak rablási és rombolási vágyától kell tartani, hanem a zavarosban úrrá levő oláh agitátorok vad gyűlöletétől, s azoknak vért és bilincset kívánó bosszúszomjától. Ezért 12-én gyorsan leutaztam Tordára, hogy onnan szemléljem az eseményeket. Itt látva a helyzet vigasztalanságát, 8 nap múlva utánam jövő kis családommal kevés cókómk kivételével minden ingóságomat hátrahagyva Kisújszállásra, szüleim hajlékába vonultam. Miért kellett elhagynom Abrudbányát? Ebben a városban 1913-tól 1918 novemberéig a legbékésebben éltem. Soha még csak összeszólalkozásom sem volt sem magyar, sem oláh egyennel. Volt azonban az oláhok szemében egy pár olyan tettem, amiért ők sohasem tudtak volna nekem megbocsátani. Egyik az volt, hogy 19 névmagyarosítást eszközöltem, akik közt 10 oláh ajkú tanulóé volt. Bár senkit sem erőltettem, felkérésre csináltam a dolgot, emiatt Popovics g. kel. esperes stb. engesztelhetetlen ellenségeim lettek, habár szemben az émely-

gésig előzékeny volt ezután is. Inkább fenekedtek rám azért, mert a helybeli lapban, az Abrudbánya és Vidékében (ennek 1^{1/2} évig társszerkesztője voltam) 1915-től kezdve sok földrajzi és néprajzi cikket írtam, s ha az oláhságról volt szó, nem az ő szájok íze, hanem a tárgyilagosság volt előttem az irányadó. Legjobban mégis azért haragudtak meg rám, mert 1917-ben leközöltem 40 folytatásban bölöni Mikó Samu zalatnai volt kohófnök naplóját Zalatna és Abrudbánya elpusztításáról, melyben az októberi zalatnai és májusi abrudbányai vérlázító kegyetlenséggel legyilkolt kétezer magyar polgár, nő és gyermek kiirtásának történetét mint túlélő szemtanú beszéli el. [...] Ez a napló minden erdélyi magyar olvasóra mint élmény hat, viszont az oláhokat a tehetetlen düh fogja el, hogy a legtitkosabb bűneik, jellemük férfiatlan foltjai kerülnek le nem tagadhatólag napvilágra benne. [...] Eljövetelem után megtudtam, hogy Abrudbánya nemzeti mozgalmainak vezetői közül engem és Dr. Pongrácz Aladárt, volt városi főügyészt, lapszerkesztőt (jelenleg Budapesten a Terület Védő Liga igazgatója) több ízben el akarták fogni. Lakásainkat lefoglalták, iratok után kutatva ott maradt holmijainkat szétszórták stb. [...] 1919. január 30-ig Kisújszálláson tartózkodtam, ekkor Miskolcra a II. sz. áll. polgári fiúiskolához kerültem, ahol jelenleg is működöm. Időközben az oláhok megszüntették Abrudbányán a magyar polgári iskolát, úgyhogy ha még lehetővé vált volna visszatérésem, akkor is tárgyaltalan lett volna régi állomáshelyem felkeresése.” (MNL OL K 501/215. csomó)

Az idézett jelentésben leírtakkal kapcsolatosan érdemes néhány megjegyzést tenni, néhány tényt pontosítani, illetve kiegészíteni. Pontosítást igényel a Zalatna és Abrudbánya elpusztításáról szóló kézirat megjelenítése. Mint fentebb már volt róla szó, valójában nem 40, hanem 23 folytatásban, az *Abrudbánya és Vidéke* 12–34. számaiban látott napvilágot a kézirat 1917-ben.

A névmagyarosítással kapcsolatosan említést érdemel, hogy a témában abrudbányai tartózkodása idején egy kis kiadványt is megjelentetett Marjalaki (M. Kiss 1913). Ez a könyvritkaságnak számító publikáció gyöngybetűs kézírással íródott, amit 1913-ban egy budai nyomdában sokszorosítottak, mindössze 100 példányban. Ez volt az első névmagyarosítási névjegyzék, melyet – Marjalaki előzetes hozzájárulásával – Lengyel Zoltán pár év múlva teljes egészében átvett nagy terjedelmű névkönyvébe (Lengyel 1917). Mindezt onnan tudjuk, hogy a kiadványnak egy példánya a Marjalaki hagyatékkal bekerült a miskolci múzeumba, s

ennek címdalán Marjalaki kézírásával feljegyezve olvashatók ezek az információk (HOM HTD 73.911.10).

Marjalaki Miskolcra kerülésének részleteit a trianoni békeszerződés 100. évfordulója apropóján kezdtem el kutatni. Így derült ki, hogy Erdélyből 1918. november 20-án családjával együtt, mindenüket hátrahagyva Kisújszállásra, szüleihez költöztek. Ide küldték számára a hódmezővásárhelyi ideiglenes áthelyezésről szóló értesítést is. Viszont ezt az állomást nem foglalta el, mivel időközben valaki Miskolcra invitálta. Marjalaki a hívást elfogadva Miskolcra érkezett, a hivatalos miskolci áthelyezéséről szóló dokumentumot is már Miskolcra címezték neki. A kulcs nyitja tehát az őt ide invitáló kézírásos levél, illetve a levelet aláíró „Rátkay” (Bodnár 2020a). A levél aláírójának személyére az *Abrudbánya és Vidéke* lapszámainak átnézése kapcsán sikerült fényt deríteni. Bizonyossággal megállapítható, hogy a Marjalakit Miskolcra invitáló levél írója nem más, mint egykori abrudbányai kartársa, Rátkai Károly, aki Abrudbányáról előbb Hajdúszoboszlóra, majd onnan 1918 júniusában a miskolci Felsőbb Leányiskolába került tanítani (n. n. 1918b). Tehát téves az az életrajzi adat, miszerint 1915-20-ban Miskolcon középiskolai tanár (Markó 2004: 629), mint a fentebbiekből kiderül, ez idő alatt három városban is megfordult. Rátkai Károly latint, történelmet és gyorsírást tanított a miskolci iskolában (Domby 1921: 8), de nem töltött ott hosszú időt, ugyanis az 1921–22-es iskolai értesítő már azt írja róla, hogy eltávozott (Domby 1922: 2). Rátkai a tanítás mellett újságírással is foglalkozott, sőt később ez volt a fő kenyérkereseti forrása. Újságírói pályafutását a miskolci *Reggeli Hírlap*nál kezdte. 1922-től különféle fővárosi lapoknak dolgozott, majd a második világháború után könyvet írt mauthauseni koncentrációs tábori élményeiről (Kenyeres 1982: 486).

Marjalakinak Miskolcon bontakozott ki tudományos munkássága, ahol elsősorban miskolci és Borsod megyei témákra koncentrált, de ennek kezdetei abrudbányai korszakára tehető. Erre ő maga is hivatkozik, amikor abrudbányai iskolájáról ezt írja: „Ez az iskola, melyet Apponyi gróf 1907-ben alapított, újabb időben a vidék tudományos kutatásának is központja volt. Bányai János a vidék geológiáját, alulírott pedig a vidék néprajzát és archeológiáját kutatták rendszeresen, s művelték irodalmilag is. A muzeálisan kiállított ásvány és kőzetgyűjteménynek nemcsak anyagi értéke volt nagy, de tudományos becse is jelentékeny, amint az iskolában sűrűn megforduló Lóczy és Papp Károly egyetemi tanárok elis-

merték” (MNL OL K 501/215. csomó). S ezt bizonyítja az *Abrudbánya és Vidéke* számos lapszáma, melyek budapesti kutatók érkezéséről, fogadásáról tudósítanak. Így pl. 1916-ban Dr. Czirbusz Géza földrajztudós két tanársegédével és 13 egyetemi hallgatóval látogatott Abrudbányára. A szakmai kirándulás egyik főszervezője Marjalaki volt, akit Czirbusz „egykori kedvelt tanítványom” megnevezéssel illetett köszönőlevelében (Czirbusz 1916).

Arra vonatkozóan, hogy Marjalaki többször emlegetett abrudbányai néprajzi gyűjtései hol lehetnek, elkallódtak-e, vagy lappanganak valahol, egyelőre nincs válasz. Az *Abrudbánya és Vidéke* hasábjain mindenesetre inkább földrajzi, történeti, régészeti és a világháborúra reflektáló írásai jelentek meg. Ám mivel a kolozsvári múzeummal is kapcsolatban állt, részt vett annak régészeti munkájában,⁶ talán ott is érdemes ilyen irányban is kutakodni.

Mi miskolciak, Borsod-Abaúj-Zemplén megyeiek híven őrizzük Marjalaki Kiss Lajos emlékét. Születésének 95., halálának 10. évfordulóján, 1982-ben egykori tanítványa, dr. Frisnyák Sándor Marjalaki emlékérmét készíttetett, melynek alkotója Kolarovszki Zoltán (Bodnár 2020b). Több tudományos konferenciát és egyéb rendezvényt szerveztünk már emlékére, pl. születésének 100. évfordulója alkalmából 1987-ben,⁷ legutóbb pedig 2017-ben, születésének 130. és halálának 45. évfordulója alkalmából került erre sor.⁸ Miskolcon utca őrzi a nevét, egykori lakóházát emléktábla jelzi. Hagyatéka bekerült a Herman Ottó Múzeumba (listáját lásd a 2. számú mellékletben), ennek teljes feldolgozása viszont még várat magára. Ám mint a fentiekből kiderül, miskolci éveit megelőzően Erdélyben, Abrudbányán is aktív tevékenységet fejtett ki. Mint egyik önéletírásában olvasható, „irodalmi téren itt kezdett dolgozni” (HOM HTD 89.114.79). Egyértelmű, hogy nem szépirodalomra (ilyennel soha nem foglalkozott), hanem publicisztikára, ismeretterjesztő és tudományos írásokra gondolt. Rövidebb írásai az *Abrudbánya és Vidékében*, hosszabb tanulmányai különféle szakfolyóiratokban jelentek meg. Jelen kis dolgozatommal erre kívántam ráirányítani a figyelmet, s felhívni az erdélyi kutatók figyelmét Marjalaki Kiss Lajos személyére és munkásságára.

⁶ https://hu.wikipedia.org/wiki/Marjalaki_Kiss_Lajos (Utolsó letöltés: 2021. dec. 15.)

⁷ Az 1987-es konferencián elhangzott előadásokat lásd Szabadfavi József–Viga Gyula szerk. 1987–1988: 44–67.

⁸ A 2017-es konferencia előadásait és az évforduló kapcsán született egyéb Marjalakiról szóló írásokat lásd Bodnár szerk. 2020. 6–26.

Szakirodalom

Bodnár Mónika

2020a ...1919. január 30-án Miskolcra kerültem... *Marjalaki Kiss Lajos Miskolcra kerülésének története*. Online publikáció: <https://tortenetitar.hermuz.hu/marjalaki-kiss-lajos/> (Utolsó letöltés: 2021. nov. 30.)

2020b Nyomozás a Marjalaki Kiss Lajos emlékérem ügyében. *Szülőföldünk XXXVIII–XXXIX*. A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Honismereti Egyesület közleménye. Miskolc, 25–26.

Bodnár Mónika (szerk.)

2020 *Szülőföldünk XXXVIII–XXXIX*. A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Honismereti Egyesület közleménye. Miskolc

Czirbusz Géza, dr.

1916 Különfélék. A budapesti tudományegyetem geográfiai hallgatóinak kirándulása. *Abrudbánya és Vidéke IX.* (24) jún. 10. 1.

Domby László (szerk.)

1921 *A Tiszáninneni Református Egyházkerület miskolczi Felső Leányiskolájának és Leánygimnáziumának és a vele kapcsolatos internátusnak értesítője az 1920/21. iskolai évről*. Klein, Ludvig és Szelenyi R.-T. Könyvnyomdája, Miskolc.

1922 *A Tiszáninneni Református Egyházkerület miskolczi Felső Leányiskolájának és Leánygimnáziumának és a vele kapcsolatos internátusnak értesítője az 1921/22. iskolai évről*. Klein, Ludvig és Szelenyi R.-T. Könyvnyomdája, Miskolc.

Frisnyák Sándor

1990 *Magyarország történelmi földrajza*. Tankönyvkiadó, Budapest.

K [Marjalaki Kiss Lajos]

1917 Egységes naptár. *Abrudbánya és Vidéke X.* (39) szept. 29. 1.

Kenyeres Ágnes (főszerk.)

1982 *Magyar életrajzi lexikon 2. L–Z*. Akadémiai Kiadó, Budapest.

Lengyel Zoltán

1917 *Magyar névkönyv*. Országos Névmagyarosító Társaság, Budapest.

M. Kiss Lajos

[1913] *Magyar név. A névmagyarosítás szabályai és harmadfél ezer névből álló névjegyzék*. Összeállította Marjalaki Lajos. Magánkiadás, h. n. [Budapest].

- 1915 A magyar nyelvhatár. *Földrajzi Közlemények* XLIII. (10) 443–451.
- 1916 Hogyan ejtsük ki az idegen földrajzi neveket. *Abrudbánya és Vidéke*. IX. (4) jan. 22. 1, (5) jan. 29. 1, (6) febr. 5. 1, (7) febr. 12. 1. (4 folytatásban, az első kettőnél nincs feltüntetve a szerző neve)
- 1917a Zalatna és Abrudbánya pusztulása 1848–49-ben. Bölöni Mikó Samu volt zalatnai kohófőnök egykorú eredeti kéziratából [1]. *Abrudbánya és Vidéke* X. (12) márc. 24. 1.
- 1917b Zalatna és Abrudbánya pusztulása 1848–49-ben. Bölöni Mikó Samu volt zalatnai kohófőnök egykorú eredeti kéziratából. *Abrudbánya és Vidéke*. X. (12) márc. 24. 1, (13) márc. 31. 1, (14) ápr. 7. 2, (15) ápr. 14. 1–2, (16) ápr. 12 [helyesen: 21]. 1, (17) ápr. 28. 1–2, (18) máj. 5. 1, (19) máj. 12. 1–2, (20) máj. 19. 1, (21) máj. 26. 1–2, (22) jún. 2. 1–2, (23) jún. 9. 1, (24) jún. 16. 1, (25) jún. 23. 1–2, (26) jún. 30. 1, (27) júl. 7. 1–2, (28) júl. 14. 1–2, (29) júl. 21. 1, (30) júl. 28. 1, (31) aug. 4. 1, (32) aug. 11. 1, (33) aug. 18. 1–2, (34) aug. 25. 1–2.
- 1917c Az abrudbányai unitárius egyház újjáéledése 1849 után. (Aranyosrákosi Székely Sándor püspök levele.) *Abrudbánya és Vidéke* X. (39) szept. 29. 1–2.
- 1918a Egy régi abrudbányai nemzetség családfája az 1500–1792 közötti időből. Forrásközlés: *Abrudbánya és Vidéke* XI. (5) febr. 2. 1–3.
- 1918b Egy régi abrudbányai nemzetség családfája az 1500–1792 közötti időből. Magyarázatok: *Abrudbánya és Vidéke* XI. (6) febr. 9. 1.
- 1918c Római régiségek Abrudbányán [1]. *Abrudbánya és Vidéke* XI. (37) szept. 14. 1–2.
- 1918d Római régiségek Abrudbányán [2]. *Abrudbánya és Vidéke* XI. (38) szept. 21. 1–2.
- [1927] *Zalatna és Abrudbánya pusztulása 1848–49-ben*. Bölöni Mikó Samu volt zalatnai kohófőnök egykorú eredeti kéziratából. Leírta és előszóval ellátta: Marjalaki Kiss Lajos. Magyar Jövő Nyomdaüzem és Lapkiadóvállalat, Miskolc.
- Markó László (főszerk.)
- 2004 *Új magyar életrajzi lexikon* 5. P-S. Magyar Könyvklub, Budapest (n. n.)
- 1913a Személyváltás. *Abrudbánya és Vidéke* VI. (36) szept. 6. 3.
- 1913b Értesítés. *Abrudbánya és Vidéke* VI. (43) okt. 25. 3.
- 1914a Szabadlyceum VI. estélye. *Abrudbánya és Vidéke* VII. (3) jan. 17. 2.

- 1914b Közművelődési egyesületünk. *Abrudbánya és Vidéke* VII. (9) febr. 28. 1.
- 1914c Eljegyzések. *Abrudbánya és Vidéke* VII. (31) aug. 1. 3.
- 1914d Előléptetés. *Abrudbánya és Vidéke* VII. (34) aug. 23. 3.
- 1914e Házasság *Abrudbánya és Vidéke* VII. (35) aug. 29. 3.
- 1915a Különfélék. *Abrudbánya és Vidéke* VIII. (4) jan. 23. 3.
- 1915b Nyugta. *Abrudbánya és Vidéke* VIII. (7) febr. 13. 3.
- 1915c Szabadlyceum. *Abrudbánya és Vidéke* VIII. (9) febr. 27. 3.
- 1915d Kinevezések. *Abrudbánya és Vidéke* VIII. (10) márc. 6. 2.
- 1915e Különfélék – Elszámolás. *Abrudbánya és Vidéke* VIII. (31) júl. 31. 2.
- 1915f Építsen fel Abrudbánya is egy felvidéki házat. *Abrudbánya és Vidéke* VIII. (33) aug. 14. 1.
- 1915g Köszönetnyilvánítás. *Abrudbánya és Vidéke* VIII. (35) aug. 28. 1.
- 1915h A „Kárpáti ház”-ra adakoztak. *Abrudbánya és Vidéke* VIII. (36) szept. 3. 1.
- 1915i Szabadlyceum. *Abrudbánya és Vidéke* VIII. (48) nov. 27. 2.
- 1915j Szabadlyceum. *Abrudbánya és Vidéke* VIII. (51) dec. 18. 2.
- 1916 Különfélék. *Abrudbánya és Vidéke* IX. (48) nov. 25. 3.
- 1917a Tisztújítás az Abrudbányai Magyar Kaszinóban. *Abrudbánya és Vidéke* X. (5) febr. 3. 1.
- 1917b Az Abrudbányai Szövetkezet újonnan megválasztott tisztségviselői. *Abrudbánya és Vidéke* X. (25) jún. 23. 3.
- 1917c Új igazgatók az Árpád Nyomda Részvénytársaságnál. *Abrudbánya és Vidéke* X. (48) dec. 1. 1.
- 1918a Különfélék. Zita ünnepély. *Abrudbánya és Vidéke* XI. (19) máj. 11. 2.
- 1918b Különfélék. Tanár választás. *Abrudbánya és Vidéke* XI. (25) jún. 22. 2.
- Nagy Iván
- 1858 *Magyarország családai czímerekkel és nemzedékrendi táblákkal* 1–12. + pótkötet. Pest. (Reprint 8 kötetben: Helikon Kiadó, Budapest, 1987.)
- Rákossy István
- 1918 Rákossy István 1848–49. évi naplójegyzetei. *Abrudbánya és Vidéke* XI. (15) ápr. 13. 1–2, (16) ápr. 20. 1–2, (17) ápr. 27. 1–2, (18) máj. 4. 1–2, (19) máj. 11. 1–2, (20) máj. 18. 1–2, (21) máj. 25. 1–2, (22) jún. 1. 1–2, (23) jún. 8. 1–2, (24) jún. 15. 1–2, (25) jún. 22. 1–2, (26) jún. 29. 1–2, (27) júl. 6. 1–2, (28) júl. 12 [13]. 1–2, (29) júl. 20. 1–2, (30) júl. 27. 1–2, (31) aug. 3. 1–2.

Szabadfalvi József – Viga Gyula (szerk.)

1987–1988 *A miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei XXV.*

Varga E. Árpád

2002 Fehér megye településeinek etnikai (anyanyelvi/nemzetiségi) adatai 1850–2002. A csikszeredai Pro-Print Kiadónál 2001-ben „*Erdély etnikai és felekezeti statisztikája. IV. Fehér, Beszterce-Naszód és Kolozs megye. Népszámlálási adatok 1850–1992 között*” címmel megjelent kötet vonatkozó részének javított és frissebb adatokkal bővített elektronikus változata. <http://www.kia.hu/konyvtar/erdely/erd2002/abetn02.pdf> (Utolsó letöltés: 2021. dec. 06.)

Archivális források

HOM HTD – Herman Ottó Múzeum (Miskolc) Helytörténeti Dokumentumtár

73.908.1. Fényképek

73.909.1.1–41. Vegyes okmányok

73.911.2. Vegyes levelezés

73.911.10. *Magyar név. A névmagyarosítás szabályai és harmadfél ezer névből álló névjegyzék.* Összeállította Marjalaki Lajos. Magánkiadás. [Budapest, 1913]

73.911.28. Napló 1916–1918

76.555.27. Marjalaki Kiss Lajos: Zalatna és Abrudbánya pusztulása 1848/49-ben. Miskolc [1927]

87.197.8.20–23. Vegyes (újságcikkek, kéziratok, fotók)

89.114.58.1. Marjalaki Kiss Lajos önéletrajza

89.114.79. Vegyes iratanyag (benne Marjalaki Kiss Lajos önéletrajza)

MNL OL – Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára

K 501/215. csomó 59 625 sz. beadány: Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium, Polgári iskolák.

Mellékletek

1. Marjalaki Kiss Lajos publikációi az Abrudbánya és Vidéke című hetilapban

Tárcák:

Közölte M. Kiss Lajos:

Zalatna és Abrudbánya pusztulása 1848–49-ben. Bölöni Mikó Samu volt zalatnai kohófőnök egykorú eredeti kéziratából. [23 folytatásban] 1917. X. (12) márc. 24. 1, (13) márc. 31. 1, (14) ápr. 7. 2, (15) ápr. 14. 1–2, (16) ápr. 12. [helyesen: 21.] 1, (17) ápr. 28. 1–2, (18) máj. 5. 1, (19) máj. 12. 1–2, (20) máj. 19. 1, (21) máj. 26. 1–2, (22) jún. 2. 1–2, (23) jún. 9. 1, (24) jún. 16. 1, (25) jún. 23. 1–2, (26) jún. 30. 1, (27) júl. 7. 1–2, (28) júl. 14. 1–2, (29) júl. 21. 1, (30) júl. 28. 1, (31) aug. 4. 1, (32) aug. 11. 1, (33) aug. 18. 1–2, (34) aug. 25. 1–2.

Az abrudbányai unitárius egyház újjáéledése 1849 után. Aranyosrákosi Székely Sándor püspök levele, Gelei József széljegyzetével. 1917. X. (39) szept. 29. 1–2.

Egy régi abrudbányai nemzetség családfája az 1500–1792 közötti időből. Forrás-közlés: 1918. XI. (5) febr. 2. 1–3, Magyarázatok: 1918. XI. (6) febr. 9. 1.

Közli: M. Kiss Lajos:

Római régiségek Abrudbányán. [2 folytatásban] 1918. XI. (37) szept. 14. 1–2, (38) szept. 21. 1–2.

Szerző: M. Kiss Lajos:

Hogyan ejtsük ki az idegen földrajzi neveket. [4 folytatásban, az első kettőnél nincs feltüntetve a szerző neve] 1916. IX. (4) jan. 22. 1, (5) jan. 29. 1, (6) febr. 5. 1, (7) febr. 12. 1.

A turáni népek közös harca. 1916. IX. (14) ápr. 1. 1–2.

A turáni népek száma. 1916. IX. (15) ápr. 8. 2.

A turáni népek. [4 folytatásban] 1916. IX. (29) júl. 15. 1–2, (30) júl. 22. 1, (31) júl. 29. 1–2, (32) aug. 5. 1–2.

A háború hatása a német térképre. 1917. X. (3) jan. 20. 1.

Új polgári határőrvidék. Az erdélyi kérdés megoldása. 1917. X. (4) jan. 27. 1.

A földrajzi nevek írásához. [2 folytatásban] 1917. X. (49) dec. 8. 1, (50) dec. 15. 1. [Főbb vonásaiban megjelent a Néptanítók Lapja 1917. 22. számának ismeretterjesztő rovatában.]

Adakozzunk a verespataki ásatásra. 1918. XI. (34) aug. 24. 1.

M. Kiss L.:

Az oláhok eredete és története. [5 folytatásban] 1916. IX. (51) dec. 16. 1, (52) dec. 23. 1, (53) dec. 30. 1–2, 1917. X. (1) jan. 6. 1–2, (2) jan. 13. 1–2.

M. K. L.:

Szász telepítés Erdélyben. 1916. IX. (10) márc. 4. 1.

K. szignóval:

- Szemelvények Oláhország történetéből. 1916. IX. (39) szept. 23. 1–2.
 Az Osztrák-Magyar Monarchia nyelvkérdéséhez. 1916. IX. (46) nov. 11. 1.
 Általános és titkos. 1917. X. (26) jún. 30. 1.
 Bányaspekuláció. 1917. X. (27) júl. 7. 1.
 A választókerület beosztása. 1917. X. (28) júl. 14. 1.
 Finnország független. 1917. X. (29) júl. 21. 1.
 Az ántánt hadicélja. 1917. X. (32) aug. 11. 1–2.
 Olasz-szerb osztozkodás. 1917. X. (33) aug. 18. 1.
 A harmadik békekísérlet. 1917. X. (35) szept. 1. 1.
 Észak felé. 1917. X. (36) szept. 8. 1.
 Városunk jövője. 1917. X. (37) szept. 15. 1.
 Egységes naptár. 1917. X. (39) szept. 29. 1.
 Az erdélyi föld védelme. 1917. X. (45) nov. 10. 1.
 Oroszország válaszüton. 1917. X. (47) nov. 24. 1.
 Leszámolás a csehekkal. 1917. X. (49) dec. 8. 1.
 Abrudfalva belterületét Abrudbányához kell csatolni. 1918. XI. (2) jan. 15. 1–2.
 Szibériától Abrudbányáig. Fenczel István honvédhadnagy szökése orosz fogságból. 1918. XI. (5) febr. 2. 1–2.
 Az új ukrán állam. 1918. XI. (7) febr. 16. 1–2.
 Abrudbánya két századdal ezelőtt. 1918. XI. (7) febr. 16. 1–2.
 Oroszország bomlása. Három kis nemzet felszabadítása. 1918. XI. (9) márc. 2. 1–2.
 Finnország szabadsága. 1918. XI. (11) márc. 16. 1.
 Döntés. 1918. XI. (14) ápr. 6. 1.
 Lehet-e háború alatt községátcsatolás? 1918. XI. (18) máj. 4. 1.
 A bukaresti béke területi változásai. 1918. XI. (20) máj. 18. 1.
 Új tanterv a polgári fiú iskolában. 1918. XI. (23) jún. 8. 1–2.
 A hadi nyereség megadóztatása. 1918. XI. (26) jún. 29. 1–2.
 A zalatnai polgári leányiskola áthelyezése Abrudbányára. 1918. XI. (29) júl. 20. 1–2.
 Görög Keleti Magyar püspökség. 1918. XI. (33) aug. 17. 1–2.

m. szignóval:

- Eléri-e a buvárhajóharc a kitűzött célját? 1917. X. (40) okt. 6. 1.
 Leszámolás az olasszal. 1917. X. (44) nov. 3. 1.
 A szászok cselekszenek. 1918. XI. (6) febr. 9. 1–2.
 A délszláv kérdés. 1918. XI. (39) szept. 28. 1.

**2. Marjalaki Kiss Lajosra vonatkozó tételek
a Herman Ottó Múzeum Helytörténeti Dokumentumtárában
és a Néprajzi Adattárban**

Leltári szám	Megnevezés, leírás	db szám	lap- szám
	HOM HTD Marjalaki Kiss Lajosmegjelent publikációi		
53.3278.1.	A Miskolczi Mészáros Céh négyszáz éves múltja. 1925.	1	31
53.3303.1.	Adatok a Tapolcai apátság történetéhez. 1926.	1	13
53.3338.1.	Az avasi templom és torony építése. 1927.	1	13
53.3339.1.	Zalatna és Abrudbánya pusztulása 1848/49-ben – B. Mikó Samu 1927.	1	42
53.3430.1.	Anonymus és a magyarság eredete. 1929.	1	15
53.3431.1.	Régi népszámlálások Miskolcon 1929.	1	7
53.3432.1.	Mikor épült az avasi templom? 1929.	1	4
53.3485.1.	A Miskolci református egyház a statisztika tükrében. 1931.	1	6
53.3748.1.	Muhi puszta és környéke 1955.	1	25
53.3912.1.	Miskolc földjétől Nagy Miskolcig. Különnyomat. Borsod vármegye című műből. 12 old. 1938.	1	6
58.463.1.	A Honfoglaló Magyarország Borsodban. 1958.	1	12
58.538.1.	Miskolc ipara. 1958.	1	4
61.15.1.	Miskolc régi mellékutcai. Separatum 1958.	1	11
	HOM HTD Marjalaki Kiss Lajos hagyatéka		
73.267.1.	Marjalaki Kiss Lajos: Új Miskolc keletkezése. Gépelt kézirat, 1960 körül	1	3
73.907.1–8.	Marjalaki Kiss Lajosnak küldött gyászjelentések.	8	9
73.908.1.	Marjalaki Kiss Lajosról készült fényképek.	1	57
73.909.1–41.	Vegyes okmányok: Marjalaki Kiss Lajos hivatalos okmányai, igazolványai, kitüntetései.	41	117
73.910.1.	Vegyes képeslapok Marjalaki Kiss Lajos hagyatékából.	85	85

Leltári szám	Megnevezés, leírás	db szám	lap- szám
73.911.1-2.	Marjalaki Kiss Lajos zsebnaptárai 1960-ból és 1962-ből.	2	233
73.911.2.	Marjalaki Kiss Lajos vegyes levelezése.	188	272
73.911.3.	Táviratok, levelek, részvénytílvánítások Marjalaki Kiss Lajos halálakor.	28	41
73.911.4.	Újságcikkek, újságkivágások Marjalaki Kiss Lajosról és vele kapcsolatban.	28	186
73.911.5.	Meghívók, vegyes kisnyomtatványok Marjalaki Kiss Lajos hagyatékából.	18	22
73.911.6.	Különbféle papírpénzek Marjalaki Kiss Lajos hagyatékából.	168	168
73.911.7.	Miskolc történetével kapcsolatos adatok, vegyes feljegyzések.	8	32
73.911.8.	Sassy Csaba verse, Móra Ferencre emlékezés. Címe: <i>Évfordulón.</i>	1	1
73.911.9.	Tapolca visszacsatolása Miskolchoz. Gépelt kézirat	1	2
73.911.10.	Magyar név. A névmagyarosítás szabályai és harmađfélezerből álló névből álló névjegyzék. Összeállította: Marjalaki Kiss Lajos. [Budapest, 1913.]	1	16
73.911.11.	Borsod vármegye régi nevei. Kézirat	1	8
73.911.12.	A Sajó népies halászata. Tanulmány.	1	15
73.911.13.	Vegyes, kéziratos feljegyzések, adatok a pincek történetéhez.	1	36
73.911.14.	Miskolc és környékének régi földrajzi nevei 1526-ig. Kéziratos feljegyzés.	1	32
73.911.15.	Adatok, jegyzetek Miskolc 17–18. századi gazdaságtörténetéhez. Vegyes feljegyzések.	1	27
73.911.16.	Miskolci gazdaságtörténeti adatok 1686-ból. Feljegyzések.	1	9
73.911.17.	Népies és természetes gyógymódok. Kéziratos jegyzetek.	1	11
73.911.18.	A miskolci mészáros céh 400 éves múltja. Kéziratos feljegyzések.	1	29
73.911.19.	Miskolc tizedlajstromai: 1576-ból (gabona), 1549-ből (bordézszma) és 1557-ből (bortized). Kéziratos feljegyzések.	1	14

Leltári szám	Megnevezés, leírás	db szám	lap- szám
73.911.20.	Megyei és városi, ipar-, mezőgazdaság- és társadalomtörténeti jegyzetek, levéltári ki- jegyzések.	1	85
73.911.21.	Miskolc város legrégebb jegyzőkönyve 1569– 1622. között.	1	107
73.911.22.	Magyar Adorján gépelt kézirata "A magyar történetírás új korszaka" c. Kézsmárki cikkel kapcsolatban.	1	13
73.911.23.	Tardona 1240. évi birtoklevelének kéziratos másolata.	1	2
73.911.24.	13–14. századi adatok Borsod megye falvai- ról (levéltári kijegyzések).	1	71
73.911.25.	Hejőkeresztúr történeti vázlata. Kézirat.	1	7
73.911.26.	Adatok a Boldog Asszony templom történe- tével kapcsolatban. Kézirat.	1	4
73.911.27.	Új-Miskolc, vagy Miskolc-Újváros. Kézirat.	1	5
73.911.28.	Napló 1916-tól 1938-ig. Kéziratos naplók.	3	64
73.911.29.	Ki volt az első csizmadia Miskolcon? Gépelt kézirat.	1	1
73.911.30.	A népművelés kezdetei Miskolcon. Gépelt kézirat.	1	3
73.911.31.	Diósgyőr vára. Gépelt kézirat.	1	7
73.911.32.	Az első miskolci táncos. Gépelt kézirat.	1	3
73.911.33.	Magyar nyelv-tanítási óravázlatok. Füzet.	1	59
73.911.34.	Miskolc város 600 éves. Ünnepi beszéd kéz- irata.	1	2
73.911.35.	Pótlás és javítás a Várad Regestrum helynév magyarázataihoz. Gépelt kézirat.	1	2
73.911.36.	Móra Ferenc meg Kinizsi. Kézirat.	1	7
73.911.37.	A honfoglalás mai szemmel. Gépelt kézirat.	1	2
73.911.38.	Anonymus és a magyarság eredete. Nyom- tatvány.	1	51
73.911.39.	Néhány Árpád-kori helyneviünk. Nyomtat- vány.	1	10
73.911.40.	Zalatna és Abrudbánya pusztulása 1848/1849-ben. Nyomtatvány.	1	44

Leltári szám	Megnevezés, leírás	db szám	lap- szám
73.911.41.	Mikor épül fel az avasi templom? Nyomtatvány.	1	4
73.911.42.	Borsod megye községei, Miskolc utcái. Feljegyzések.	1	30
73.911.43.	A miskolci református egyház a statisztika tükrében. Statisztikai adatok.	1	12
73.911.44.	A magyar nyelvhatár. Nyomtatvány.	1	5
73.911.45.	Miskolc régi szőlőművelése. Vegyes feljegyzések.	1	27
73.911.46.	Marjalaki Kiss Lajos gyűjtőfüzete, benne vegyes feljegyzések.	1	67
73.911.47.	Régi földrajzi nevek eltorzulása Miskolc határában. Gépelt kézirat.	1	3
73.911.48.	Mégis csizma a csizma. Kézirat.	1	7
73.911.49.	1. Új úton a magyar őshaza felé. 2. A magyarok eredete és őshazája. Tanulmányok.	2	16
73.911.50.	Madách: Az ember tragédiája. Előadás vázlat.	1	3
73.911.51.	Római uralom Magyarországon. Előadás vázlat.	1	11
73.911.52.	Az 1556. évi borsodi tizedlajstromok fényképmásolatai.	1	23
73.911.53.	Marjalaki Kiss Lajos földrajz tanítási tankönyvei.	6	330
73.911.54.	Marjalaki Kiss Lajos újságcikkei, és a róla írt cikkek gyűjteménye.	43	60
73.911.55.	Miskolci vonatkozású újságkivágások.	46	60
73.911.56.	Általános kultúrtörténeti újságkivágások.	37	51
73.911.57.	Megyei vonatkozású újságkivágások, cikkek.	11	22
73.911.58.	<i>A Pesti Napló</i> 1930. LXXXI. (287) Újság.	1	12
73.911.59.	<i>A Reggeli Hírlap</i> 1919. XXVIII. (178) Újság.	1	2
73.911.60.	<i>A Szabad Magyarország</i> 1945. II. (47) Újság.	1	1
73.911.61.	<i>A Brassói Lapok</i> 1926. XXXII. (105) Újság.	1	2
73.911.62.1–5.	<i>A Kisiparos</i> 1925. VI. (17), (18), (19), (20), (26) Újság.	5	10

Leltári szám	Megnevezés, leírás	db szám	lap- szám
73.911.63.	A <i>Magyarság</i> karácsonyi melléklete (A magyarság az utódállamok torztükrében) 1932. Újság.	1	5
73.911.64.	Hajdu Béla: Borús idők – napsütések (Miskolci vonatkozású, folytatásos újságcikkek).	1	33
73.911.65.	"Csonka-Magyarország" áttekintő térképe.	1	1
73.911.66.	Szikszó térképe.	1	1
73.911.67.	A Magyar Királyi Állami Térképészet kiadványai.	1	16
73.911.68.	Abaúj-Torna vármegye térképe.	1	1
73.911.69.	A Felvidék katonai térképe.	1	1
73.911.70.	Miskolc belterületi és utcaterképe.	1	1
73.911.71.	Gönc és Csobád katonai térképe.	1	1
73.911.72.	Magyarország iskolai térképe.	1	2
73.911.73.	Miskolc város területi fejlődése a 10–17. században. Térképvázlat	1	1
73.911.74.	Magyarországi idénymunkás vándorlás 1937-ben. Térkép	1	2
73.911.75.	Déryné levelének fotómásolata.	1	3
73.911.76.	Veress István: A Debreceni Református Kollégium Tanítóképző Intézetének Története 1855–1930. Könyv	1	52
73.911.77.1–2.	A miskolci Tóth Pál leánygimnázium Évkönyvei 1941/42, 1943/44. iskolai évről.	2	123
73.911.78.1–2.	A miskolci II. számú Polgári Fiúiskola Évkönyvei 1941/42, 1943/44. iskolai évről.	2	45
73.911.79.	<i>Miskolci Katholikus Tudósító</i> 1930. XIX. (6). Folyóirat	1	10
73.911.80.	<i>Református Egyházi Értesítő</i> .	1	6
73.911.81.	A <i>Kohó</i> 1954. júniusi száma. Újság	1	64
73.911.82.	Litkey György: Hazánk őslakói. Nyomtatvány	1	29
73.911.83.	Erdey Gyula: Miskolc részletes kalauza (Térképpel). Nyomtatvány	1	8
73.911.84.	<i>Turisták Lapja</i> . Folyóirat	1	24

Leltári szám	Megnevezés, leírás	db szám	lap- szám
73.911.85.1–10.	Különlenyomatok Marjalaki Kiss Lajos hagyatékából.	10	129
73.911.86.	<i>Magyar Statisztikai Szemle.</i>	1	29
73.911.87.	<i>A Nyugat</i> 1930. XXIII. (12). (Marjalaki Kiss Lajos tanulmányával: Új úton a magyar őshaza felé).	1	46
73.911.88.	Európa válaszüton: Háború vagy béke? Nyomtatvány	1	48
73.911.89.	Miskolc általános rendezési tervének I. üteme. Sokszorosított nyomtatvány	1	48
73.911.91.1–16.	Különlenyomatok Marjalaki Kiss Lajos hagyatékából.	16	196
73.911.92.1–2.	Borsodi és Miskolci vonatkozású néprajzi adatok 1569-től 1700-ig. Néprajzi tárgyú gyűjtőfüzet.	2	78
73.911.93.	Tor, lakoma, áldomás, lakodalom, komaság a régi Miskolcon. Tanulmány	1	40
73.911.94.	Városi látképek, objektumokról készült színnyomatok (magyar és európai).	1	19
73.911.95.	Vegyes témájú, miskolci vonatkozású fényképek.	1	23
74.50.1.	Benkő S.: Topographia Oppidi Miskoltz. Gépelt fordítás, 1958. körül (M. Kiss Julianna)	1	88
74.176.1.	Marjalaki Kiss Lajos emlékezései (várostörténeti adalékok). Gépelt kézirat	1	25
74.287.1.	Marjalaki Kiss Lajos: <i>Gondolatok a magyar nép eredetéről.</i> 1956. Különlenyomat	1	18
74.305.1.	Marjalaki Kiss Lajos: <i>Anonymus és a magyarság eredete.</i> 1929. Különnyomat	1	18
74.363.1.	<i>Nyugat.</i> Társadalmi és irodalmi folyóirat. 1930. XXIII. (12). Benne: Marjalaki K. L.: Új úton a magyar őshaza felé.	1	48
74.423.1.	Vegyes feljegyzések, levéltári adatok. Miskolc régi mellékutcai 1702-ig. (Kossuth u. 1817-ig).	1	100
74.423.2.	Vegyes, kéziratos feljegyzések. Miskolc fő-utcájára vonatkozó adatok, térképek.	1	26
74.423.3.1–2.	A miskolci Kötelkönyv 1702-ből. Miskolc régi építményei 1702-ig. Különnyomat.	2	11

<i>Leltári szám</i>	<i>Megnevezés, leírás</i>	<i>db szám</i>	<i>lap- szám</i>
74.423.4.	Miskolc régi háztelkei 1793-ban. Kézírtos feljegyzések.	1	32
74.423.5.	Miskolc teleklajstroma a város jegyzőkönyvéből 1724 (1793)-ig. Kézírtos feljegyzések.	1	38
74.423.6.	A miskolci műemlékek statisztikai táblázata.	1	2
74.423.7.	Gévelt kézirat térképpel. Miskolc város családjai 1666-ban.	1	26
74.423.8.	Az első borsodi parasztmegmozdulás 1406-ban. Gévelt kézirat	1	5
74.423.9.	Az első borsodi parasztmegmozdulás 1406-ban. Újabb adatok Miskolc 18. sz-i építkezéseihez. Különlenyomat	1	4
74.423.10.	Borsod-Gömör vármegye és Miskolc thj. város települési vázlata. Gévelt kézirat	1	29
74.423.11.	Móra emléktábla az Avason? Gévelt kézirat	1	2
74.423.12.	A tetemvári egyházközség presbitereinek névsora.	1	2
74.423.13.1–2.	Miskolc a középkorban. A honfoglalástól Rákócziig. Előadás anyaga	2	21
74.423.14.	Miskolc város területi fejlődése a X–XVII. században (térkép).	1	1
74.423.15.	Miskolc város ipartörténete. Gévelt kézirat	1	6
74.423.16.	Megay Géza: Miskolc város ipartörténete. Gévelt kézirat	1	6
74.423.17.	Miskolc város ipartörténete (céhek előtti kor). Gévelt kézirat	1	4
74.423.18.	Borbély–Frisnyák–Csabai: A megye nehézipara és bányászata, földrajzi képe, művészeti stílusok ismertetése. Tanulmány	1	11
74.423.19.	Kordos László: B-A-Z. megye története a honfoglalástól. Tanulmány	1	3
74.423.20.	Csorba Zoltán: Borsod és Miskolc szerepe az irodalomban és tudományban. Tanulmány	1	4
74.423.21.	Régi utcák, régi házak (feljegyzés: vásárpiaç). Gévelt kézirat	1	4
74.423.22.	Római uralom Magyarországon. Gévelt kézirat	1	8

Leltári szám	Megnevezés, leírás	db szám	lap- szám
74.423.23.	Orvoslás módja Miskolcon 1718. Gépelt kézirat	1	16
74.423.24.	Két öreg Miskolci ház eltűnése. Gépelt kézirat	1	4
74.423.25.	Gépelt és kéziratos adalékok. Emlékezés 1944–45-re.	1	14
74.423.26.	A miskolci Sárosi (?) ház. Kéziratos feljegyzés	1	11
74.423.27.	Miskolc város jegyzőkönyve 1764-ből.	1	31
74.423.28.	Falutörténeti feljegyzések. Sajókeresztúr történeti vázlata.	1	13
74.423.29.	Iskolai történelmi tételkidolgozások.	1	32
74.423.30.	Miskolc főutcája a 14–16. században. Tanulmány	1	10
74.423.31.	A honfoglaló magyarság Borsodban. Kézirat	1	10
74.423.32.	18. sz-i levéltári adatok Sajókeresztúr történetéhez. Kéziratos feljegyzés	1	23
74.423.33.	Sajószentpéter 1556-os gabona-tized lajstroma. Kéziratos feljegyzés	1	23
74.423.34.	1949-es adatok, statisztikák B-A-Z. megye községeire. Kézirat	1	8
74.423.35.	16–20. sz-i statisztikai adatok Rudabányáról.	1	16
74.423.36.	Visszaemlékezés Dr. Littke Aurél tanáromra. Gépelt kézirat	1	1
74.423.37.	16. századi szógyűjtemény. Kéziratos feljegyzés	1	14
74.423.38.	Válasz a "Diósgyőri vár" c. kiadvány lektori bírálatára. Kézirat	1	4
74.423.39.	Anonymus és a magyarság eredete. Különlenyomat	1	20
74.423.40.	Gondolatok a magyar nép eredetéről. Különlenyomat	1	19
74.423.41.	A Magyar Nemzet története az Árpádoktól napjainkig. Gépelt kézirat	1	8
74.423.42.	16. sz-i adatok: Miskolc, Diósgyőr, Hejőcsaba, Szirma, Görömböly, Novaj. Lászlófalva, Nyék. Gyűjtőfüzet	1	15

<i>Leltári szám</i>	<i>Megnevezés, leírás</i>	<i>db szám</i>	<i>lap- szám</i>
74.423.43.	Miskolcra vonatkozó adatok 1703–1711. között. Kézírtos feljegyzés	1	82
74.423.44.	A Váradi Regestrum helyneveinek javítása és pótlása. Kézírtos feljegyzés	1	24
74.423.45.	Az egri levéltár Miskolcra és Borsodra vonatkozó adatai. Kézírtos feljegyzés	1	13
74.423.46.	Memoriale' 1658. (Szendrő). Kézírtos feljegyzés	1	2
74.423.47.	Miskolc város területi fejlődése. Gépelt kézirat	1	7
74.423.48.	Tervezet Borsod megye műemlékei c. kiadványához. Gépelt kézirat	1	2
74.423.49.	Hozzászólás Dr. Benedekfalvi Gáspár: A Pray-kódex c. előadásához. Gépelt kézirat	1	2
74.423.50.	Sokszorosított kiadvány. Vezető a HOM. kiállításához.	1	4
74.423.51.	Felső-Zsolca történeti összefoglalása. Gépelt kézirat	1	2
74.423.52.	Miskolc városmagma 896–1351. között. Gépelt kézirat	1	4
74.423.53.	Borsod vármegye történelmi vázlat. Kronológiai összegzés	1	3
74.423.54.	Jegyzetek Miskolc fazekas-iparáról. Kézírtos feljegyzés	1	10
74.423.55.	Miskolc ipara. Különlenyomat	1	4
74.423.56.	Régi miskolci fazekasok. Gépelt kézirat	1	10
74.423.57.	Ki volt az első csizmadia Miskolcon. Gépelt kézirat	1	1
74.423.58.	Az ipar története Miskolcon. Kézírtos feljegyzés	1	6
74.423.59.	Miskolci fazekas mesterek 1767. előtt. Levéltári kijegyzés	1	3
74.423.60.1–3.	Miskolc történeti fejlődése 1702-ig. Kézírtos feljegyzés	3	3
74.423.61.	Művészeti és irodalmi élet Miskolcon a XVIII–XIX. században. Gépelt kézirat	1	3
74.423.62.	A tőkés termelés kezdetei Miskolcon. Gépelt kézirat	1	10

<i>Leltári szám</i>	<i>Megnevezés, leírás</i>	<i>db szám</i>	<i>lap- szám</i>
74.423.63.	Klír Vencel építész adatai, első miskolci építkezései. Gépelt kézirat	1	6
74.423.64.	Diósgyőr szerepe a végvári harcokban. Gépelt kézirat	1	3
74.423.65.	Kézirat, jegyzetek, adalékok. Népi fegyveres felkelés a diósgyőri vár ura ellen 1561-ben.	1	5
74.423.66.	Görög kolónia Miskolcon a 18. században. Gépelt kézirat	1	7
74.423.67.	Miskolci görög családok 1798-ban. Gépelt kézirat	1	3
74.423.68.	Pál Zoltán: Az aranyasszony boglárja. Lektorri vélemény	1	1
74.423.69.	Parasztmegmozdulás Diósgyőrben 1406-ban. Előadás anyaga	1	1
74.423.70.	Magyarországra vonatkozó statisztikai adatok 1935-ben. Feljegyzések.	1	6
74.423.71.	Régi miskolci népszámlálások. Gépelt kézirat	1	2
74.423.72.	Kézirattöredékek, jegyzetek. 1848. évfordulóival kapcsolatos megemlékezések jegyzetei.	1	6
74.423.73.	1848-cal kapcsolatos centenáriumi megemlékezések. Újságcikk	1	1
74.423.74.	Miskolc 1817. évi telekkönyve. Kéziratos feljegyzés	1	40
74.423.75.	A Miskolc-avasi református egyházközség 1948. VII. 11-i templomi ünnepélyének műsora. Műsorlap	1	1
74.423.76.	Miskolc régi (13–16. sz-i) helynevei. Kéziratos feljegyzés	1	9
74.423.77.	Diósgyőr várának keletkezése és pusztulása. Kéziratos feljegyzés	1	8
74.423.78.	Széchenyi utcai régi háztelkek. Kéziratos feljegyzés	1	80
74.423.79.	A Miskolci Kötel-könyv 1702-ből. Különnyomat	1	8
74.423.80.	Miskolci nevek és számok 1817-ből. Kéziratos feljegyzés	1	10
74.423.81.	Kéziratos levéltári feljegyzések. 18. sz-i utcarészek Miskolcon. Kéziratos feljegyzés	1	34

Leltári szám	Megnevezés, leírás	db szám	lap- szám
74.423.82.	Anonymus nyomdokain. Nyomtatvány	1	6
74.423.83.	A Borsod-Miskolci Hitelbank adópengő takarékbetétkönyve.	1	1
74.423.84.	Pap István levele Marjalaki Kiss Lajoshoz.	1	1
74.423.85.	A Muhi-pusztá és környéke. Gépelt kézirat	1	40
74.423.86.	Adatok Felsőzsolca vázlatos történetéhez. Gépelt kézirat	1	8
74.423.87.	Alsó- és Felső Zsolca lakói 1577-ben. Kézirat feljegyzés	1	16
74.423.88.	Feljegyzés a Műszaki és Természettudományos Egy. Szövetség Miskolci városrendezési komplex munkabizottság II. üléséről.	1	12
74.423.89.	Cseh Gusztáv: Kaffka Margit, mint pedagógus. Gépelt kézirat	1	5
74.423.90.	Miskolc és Borsod vármegye a szabadságharc idején. Gépelt kézirat	1	2
74.423.91.	Adatok Hejőkeresztúr és vidéke néprajzához. Kézirat feljegyzés	1	16
74.423.92.	Miskolc első két utcája. Gépelt kézirat	1	6
74.423.93.	Egy borsodi vashámor 1399-ben. Kézirat feljegyzés	1	10
74.423.94.	Diósgyőr vára. Gépelt kézirat	1	10
74.423.95.	Régi emeletes házak Miskolcon 1793-ban a ház-lajstrom alapján. Kézirat feljegyzés	1	7
74.423.96.	Gépelt kézirat, néprajzi adalékok. Vizafogó Tiszaszederkényben a 17. században.	1	2
74.423.97.	Mátyás király kapcsolata Diósgyőrrel. Gépelt kézirat	1	2
74.423.98.	Hejőkeresztúr története. Gépelt kézirat	1	7
74.423.99.	Történelmi kérdések, feleletek. Gépelt kézirat	1	3
74.423.100.	<i>Szendrő város és vára története</i> c. munka lektori véleménye. Gépelt kézirat	1	8
74.423.101.	Tokajjal kapcsolatos név-hozzászólás. Gépelt kézirat	1	3
74.423.102.	Felsőzsolca történeti összefoglalása. Gépelt kézirat	1	2

<i>Leltári szám</i>	<i>Megnevezés, leírás</i>	<i>db szám</i>	<i>lap- szám</i>
74.423.103.	Bem apó Erdélyben – 1848. A lengyel légió Miskolcon - 1850. Előadás anyaga	1	7
74.423.104.	Miskolci régi utcák – régi házak. Gépelt kézirat	1	4
74.423.105.	Régi halászat Sajóörösön. Gépelt kézirat	1	4
74.423.106.	Miskolc város családjai 1766-ban. Gépelt kézirat	1	25
74.423.107.	Miskolc város számadásai – 1700. Kézírtos feljegyzés	1	5
74.423.108.	Eltűnt faluk Miskolc környékén. Kézirat	1	19
74.423.109.	Új úton a magyar őshaza felé. Gépelt kézirat	1	46
74.423.110.	Kézírtos levéltári adatok. Az 1745. évi Kötelkönyv (Miskolci adatok). Kézírtos feljegyzés	1	19
74.423.111.	Kézírtos levéltári adatok. Miskolci adóajstromok 1686, 1690, 1694, 1732-es évekből.	1	60
74.423.112.	Miskolc – Fő utca 1741–1750. között. Kézírtos feljegyzés	1	12
74.423.113.	Miskolc város jegyzőkönyve 1756–1763. között. Kézírtos feljegyzés	1	13
74.423.114.	Hajdú Péter: A magyarság eredete. Nyomtatvány	1	10
74.423.115.	Vezérfonal Kühne László: Nagymiskolci séták c. ismeretterjesztő füzetével kapcsolatban. Gépelt kézirat	1	5
74.423.116.	Kézírtos jegyzetek Miskolcra.	1	6
74.423.117.	Miskolc város lakótelepének fejlődési szakaszai. Vegyes feljegyzések	2	11
74.423.118.	Vázlat Miskolc történetének I. részéhez. Gépelt kézirat	1	2
74.423.119.	Miskolc története a honfoglalás után. Feljegyzés	1	5
74.423.120.	Miskolc-Tapolca, vagy Görömböly-Tapolca? Gépelt kézirat	2	8
74.423.121.	Lektori vélemény Miskolc-Tapolca, vagy Görömböly-Tapolca kérdésében.	1	1
74.423.122.	Munkácsy Mihály szüleinek arcképe. Gépelt kézirat	1	2

<i>Leltári szám</i>	<i>Megnevezés, leírás</i>	<i>db szám</i>	<i>lap- szám</i>
74.423.123.	Bontják a Ferenczi-házat. Gépelt kézirat	1	5
74.423.124.	Avasi séta. Gépelt kézirat	1	7
74.423.125.	Rákóczi és kurucai Miskolcon. Gépelt kézirat	1	5
74.423.126.	18. századi adatok Gesztely és Hernádkak történetéhez. Levéltári jegyzetelések	1	3
74.423.127.	Társadalmi rétegek (osztályok) Miskolcon a középkorban. Gépelt kézirat	1	6
74.423.128.	Miskolc város területi fejlődése a 18. századig. Gépelt kézirat	1	6
74.423.129.	Miskolc népességstatisztikai adatai 896–1786, 1786–1930. között (becslés ill. népszámlálás alapján).	1	1
74.423.130.	A Diósgyőri vár rövid története. Gépelt kézirat	1	2
74.423.131.	Statisztikai adatok a 15–17. sz-i diósgyőri református egyház történetéhez.	1	1
74.423.132.	Riedl Frigyes: Petőfi kéziratának néhány lapja. Nyomtatvány	1	4
74.423.133.	Részletek Miskolc történetéből. 1. Miskolc lakóinak élete a szállásföld idején. 2. Miskolc gazdasági élete az Anjouk idején. Kézirat	1	12
74.423.134.	Görömböly lakosai 1556-ban. Statisztikai adatok	1	1
74.423.135.	Miskolci zsellér és taksás háztelkek az 1702. évi Kötel Könyv alapján. Vegyes feljegyzések	1	18
74.423.136.	A Diósgyőri koronai uradalom és szab. Miskolcz városa közötti viszonyt feltüntető emlékirat. Nyomtatvány	1	5
74.423.137.	Kéziratos jegyzetek a régi népszámlálások Miskolcon c. tanulmányhoz.	1	5
74.423.138.	Miskolc időjárása 1871-ben (M. Kiss Julianna fordítása Benkó Sámuel: Topographia oppidi ... c. munkájáról). Különlenyomat	1	4
74.423.139.	A miskolci utcákkal kapcsolatos levéltári jegyzetek.	1	19
74.423.140.	Miskolc Rákóczi-korában (számadások). Kézirat	1	7

Leltári szám	Megnevezés, leírás	db szám	lap- szám
74.423.141.	17–18. századi vegyes adatok Miskolc történetéhez. Gyűjtőfüzet	1	50
74.423.142.	B-A-Z. megye történetére vonatkozó vegyes levéltári jegyzetek.	1	21
74.423.143.	A miskolci református egyház jegyzőkönyvének adatai 1736-ból.	1	12
74.423.144.	Barcza (Kis-Barcza, Nagy Barcza) történeti adatai 14–20. században. Levéltári jegyzetek	1	33
74.423.145.	Miskolci adólajstrom 1666-ból. Levéltári jegyzetek	1	20
74.423.146.	Lektori vélemény Angyal Béla: Szerencs c. kéziratáról.	1	6
74.423.147.	Marjalaki Kiss Lajos tanári feljegyzései, történelem óravázlatjai.	1	58
74.423.148.	Az orvoslás módja és régi miskolci receptek 1718-ból. Kézírtos feljegyzés	1	19
74.423.149.	Vegyes kézírtos feljegyzések. Miskolc régi helyrajza.	1	21
74.423.150.	Kézírtos füzet, adalékok. Conscriptio Oppidi Miskolcz 1798.	1	11
74.423.151.	Fehér Géza: A Dunántúl lakossága a honfoglalás korában. Könyvismertetés kézírata	1	8
74.423.152.	Általános és magyar vonatkozású, vegyes statisztikai adatgyűjtemény.	1	16
74.423.153.	18–19. sz-i várostörténeti levéltári adatok. Gyűjtőfüzet, vegyes feljegyzések.	1	7
74.423.154.	Miskolcra vonatkozó ipari és céhtörténeti adatok. Töredékanyag, jegyzetek.	1	44
74.423.155.	Miskolc főutcája a XIV–XVI. században. Gépelt kézirat	1	5
75.53.1.	Várak és templomok B-A-Z. megyében. Gépelt kézirat	1	10
75.53.2.	Móra Ferenc levele Marjalaki Kiss Lajoshoz. Kézírtos levél	1	2
75.53.3.	"Híres levelek és levelezők." Marjalaki Kiss Lajosnak küldött kézírtos levelek.	1	63
75.53.4.	Kogutowicz Károly, Hóman Bálint, Györffy István, Palotay Gertrúd, Bátky Zsigmond, Germanus Gyula és Viski K. kézírtos levelei.	1	86

<i>Leltári szám</i>	<i>Megnevezés, leírás</i>	<i>db szám</i>	<i>lap- szám</i>
75.53.5.	Marjalaki Kiss Lajos vegyes, történeti tárgyú iratai, feljegyzései.	1	
75.53.6.	Kassa és környéke katonai térképe.	1	1
75.53.7.	Veszprém térképe.	1	1
75.53.8.	Szeged és környéke térképe.	1	1
75.53.9.	Debrecen és környéke térképe.	1	1
75.53.10.	Makó és Nagyszentmiklós térképe.	1	1
75.53.11.	Európai Oroszország katonai térképe.	1	1
75.53.12.	Kárpátalja kincstári erdőbirtokainak beosztása 1919 előtt és 1939-ben. Térkép	1	1
75.53.13.	Magyarország közigazgatási térképe.	1	1
75.53.14.	Szerbia térképe.	1	1
75.53.15.	Magyarország néprajzi térképe az 1910-es népszámlálás alapján.	1	1
75.53.16.	Miskolc megyei jogú város térképe.	1	1
75.53.17.	Miskolc város területi fejlődése a 10–17. században.	1	1
75.53.18.1-10.	Magyarország 17–19. századi kisméretű térképei iskolai könyvekből.	1	1
75.53.19.	Marjalaki Kiss Lajosnak küldött levelek (személyes, családi jellegű).	1	87
75.53.20.	A Herman Ottó Múzeum kiállítási egységeinek fényképei.	7	7
75.53.21.1–2.	Az avasi templom papi székének javításáról és az Avas rendezésével kapcsolatos megbeszélés jegyzőkönyve.	2	15
75.53.22.	Marjalaki Kiss Lajos várostörténeti írásai. Újságkivágások	1	28
75.53.23.	Történeti jellegű, múzeumhoz kapcsolódó újságcikk gyűjtemény. Újságkivágások	1	45
75.53.24.	Vegyes képeslap-gyűjtemény.	40	40
75.53.25.	16–17. századi bor és gabonazied összeírások Miskolcon. Kéziratok jegyzetek, levéltári anyag	1	35

<i>Leltári szám</i>	<i>Megnevezés, leírás</i>	<i>db szám</i>	<i>lap- szám</i>
75.53.26.	Klír Vencel, Lieb Klára, Fabriczius Jakab és a Munkácsy család a 18–19. század-i feljegyzésekben. Kéziratos jegyzetek	1	48
75.53.27.	Felekezeti megoszlás a magyarországi megyékben. Statisztikai táblázat	1	6
75.53.28.	Miskolc régi helyrajza I. (Miskolc főutcája 1817-ig). Kézirat	1	22
75.53.29.	Borsod-Abaúj-Zemplén megye története. Vázlat	1	12
75.53.30.	Diósgyőr jobbágyainak gabonatized lajstroma. Fotómásolat levéltári anyagról	1	27
75.53.31.	A miskolci avasi templom, és a templom kriptája. Kéziratos forrásanyag	1	2
75.53.32.	"Hevesi kertek". Levéltári jegyzetek	1	12
75.53.33.	Miskolc város számadásai. Levéltári jegyzetek	1	18
75.53.34.	Családtörténeti adalékok (Megyei jellegű levéltári anyag). Kéziratos adatszolgáltató ívek	45	45
75.53.35.	Bodgál Ferenc: Miskolc város címere. Újságcikk	1	1
75.53.36.	Marjalaki Kiss Lajosra, Arany Jánosra, Jókai Mórra, Mátyás királyra és Móricz Zsigmondra vonatkozó jegyzetek. Újságcikk	1	25
75.53.37.	Szláv nyomok Borsod megye földrajzi neveiben. Kéziratos jegyzet	1	12
75.53.38.	Marjalaki Kiss Lajos személyes, vegyes iratanyaga.	5	10
75.53.39.	Vörös postás-katonák tömeges kivégzése. Gépelt kézirat	1	3
75.53.40.	Miskolc-monográfia vázlata.	1	2
75.53.41.	Falutörténeti vegyes jegyzetanyag (Nyék).	1	12
75.53.42.	Kettős vágányok Nagy-Miskolc felé. Kézirat	1	3
75.53.43.	Rákóczi és kurucai Miskolcon. Kézirat	1	1
75.53.44.	Köztisztaság megteremtése a régi Miskolcon. Gépelt kézirat	1	1
75.53.45.	Erdélyi János: Népnyelvünk tanulmányozása tudományos és nemzeti kötelességünk. Különlényomat	1	5

<i>Leltári szám</i>	<i>Megnevezés, leírás</i>	<i>db szám</i>	<i>lap- szám</i>
75.53.46.	Móra Ferenc és miskolci kapcsolatai. Vegyes újságanyag	6	6
75.53.47.	Miskolci tizedlajstromok a 16. századból. Vegyes kézirat, fotók	1	39
75.53.48.	Ládháza betelepítésének első történeti említése. Levéltári jegyzetek	1	1
75.53.49.	Miskolcra vonatkozó történeti feljegyzések 1752-től. Levéltári jegyzetek	1	17
75.53.50.	Adatok a miskolci templomokra a 15. századra vonatkozóan. Gépelt kézirat	1	1
75.53.51.	A búzavásár, a Szeles utca és a Rózsa köz. Rádióelőadás kézírata	1	3
75.53.52.	Várostörténeti adatok levéltári anyagból.	1	20
75.53.53.	Miskolci házösszeírás 1700–1710. között. Levéltári jegyzetek	1	4
75.53.54.	Zene, tánc a régi Miskolcon. Levéltári jegyzetek	1	16
75.53.55.	Fizetési lajstrom 1703-ból. Levéltári jegyzetek	1	1
75.53.56.	Adalékok Miskolc ősi településű jobbágy és zsellér háztelkeinek kérdéséhez. Kézírtos feljegyzés	1	192
75.53.57.	A Felvidék statisztikája és újsághírek a visszatérésről 1938-ban.	4	32
75.53.58.	Miskolc régi mellékutcainak története. Kézirat, térkép, statisztika	1	24
75.53.59.	"Ismerd meg városodat" és "Ismerd meg megyédet" c. pályázat kérdései-válaszai. Vetélkedő anyaga	18	18
75.53.60.	Miskolc és környéke középkori útjai, hídjai és közlekedése. Gépelt kézirat	1	3
75.53.61.	Töredékek a Diósgyőri-vár történetéhez. Gépelt kézirat	1	15
75.64.1.	Marjalaki Kiss Lajos: Az Avasi Templom toronyépítése /dedikált/. Nyomtatvány	1	20
75.199.1.	Marjalaki Kiss Lajosról készült fotók. 1928–1959.	3	3
75.323.1.	Az Amerikai Gyermekvédő Akció elismerő levele Marjalaki Kiss Lajosné nevére kiállítva. 1920.	1	1

Leltári szám	Megnevezés, leírás	db szám	lap- szám
75.744.1.	Marjalaki Kiss Lajos: <i>Emlékezés 1944–45-re. Emlékiratok</i> , 1960.	1	7
76.319.1.	Marjalaki Kiss Lajos: Az első borsodi parasztmegmozdulás 1406-ban és újabb adatok Miskolc 18. századi építkezéseihez. Tanulmány, 1955.	1	4
76.341.1.	Csák Miklós ózdi munkás levele Marjalaki Kiss Lajoshoz és ennek jegyzetei. 1919.	1	2
76.344.1.	Csallány Gyula, szentesi múzeumigazgató levele Marjalaki Kiss Lajoshoz. 1929. május 21.	1	2
76.555.21.1–2.	Marjalaki cikket tartalmazó újságkivágások. 1931, 1933.	2	2
76.555.24.	Marjalaki Kiss Lajos: Mikor épült az avasi templom? Tanulmány, 1929.	1	4
76.555.25.	Marjalaki Kiss Lajos: Régi népszámlálások Miskolcon. Tanulmány, 1930.	1	8
76.555.26.	Marjalaki Kiss Lajos: Anonymus és a magyarság eredete. Tanulmány, 1929.	1	18
76.555.27.	Marjalaki Kiss Lajos: Zalatna és Abrudbánya pusztulása 1848/49-ben.	1	43
76.555.32.	Marjalaki Kiss Lajos földrajzi tankönyv pályázata. Pályamunka, 1948.	1	49
76.555.33.	Marjalaki Kiss Lajos: Volt-e 3000 hold szőlő Miskolcon? Kézirat, 1963.	1	4
76.555.34.	Marjalaki Kiss Lajos: A honfoglalás mai szemmel. Kézirat, 1963.	1	4
76.555.35.	Marjalaki Kiss Lajos: Új városkapu Miskolcon. Kézirat, 1963.	1	2
76.555.36.	Marjalaki Kiss Lajos: Borsod megye régi földbirtokosai. Kézirat, 1955.	1	14
76.555.37.	Marjalaki Kiss Lajos: Miskolc város legrégebb jegyzőkönyve 1569-ből. Kézirat, 1953.	1	8
76.1069.1.1–6.	Marjalaki Kiss Lajos a miskolci református egyházra vonatkozó feljegyzései. 1954.	6	11
76.1135.1.1–9.	Móricz Zsigmondnak Marjalaki Kiss Lajoshoz írt levelei fotó-másolatban. 1930–1939.	9	9
76.1145.1.1–4.	Levelek és levél-másolatok Marjalaki Kiss Lajoshoz. 1929–1962.	4	4

<i>Leltári szám</i>	<i>Megnevezés, leírás</i>	<i>db szám</i>	<i>lap- szám</i>
76.1146.1.	Marjalaki Kiss Lajos "Földrajz" c. tankönyvének prospektusa. 1930-as évek	1	2
77.238.1.	Marjalaki Kiss Lajos: Néhány Árpád-kori helynevrünk c. tanulmánya. 1928.	1	8
77.238.2.	Marjalaki Kiss Lajos: Régi népszámlálások Miskolcon c. tanulmánya. 1930.	1	8
77.238.3.	Marjalaki Kiss Lajos: Miskolc ipara c. dolgozata. 1958.	1	2
77.238.4.1–2.	Megemlékezések Marjalaki Kiss Lajosról miskolci újságokban, halálakor. 1972.	2	2
87.194.1.	Szabó Lőrinc szülőháza. Marjalaki Kiss Lajos feljegyzései	1	2
87.194.2.	Lieb Ferencre vonatkozó adatok. M. K. L. feljegyzései	1	1
87.194.3.	Munkácsy Mihály miskolci gyökerei. M. K. L. feljegyzései	1	1
87.194.4.	Fabricsius Jakab Ignác képíró. M. K. L. feljegyzései	1	1
87.194.5.	Ki volt az az "edelényi piktor", aki a rendházban festett? M. K. L. feljegyzései	1	1
87.194.6.	A Bató-család 1858-ban. M. K. L. feljegyzései	1	1
87.194.7.	A tapolcai apátság történetének szakaszai. M. K. L. feljegyzései	1	1
87.194.8.	A Múzeum, Miskolc első középülete. M. K. L. feljegyzései.	1	4
87.194.9.	A miskolci Huba, Tass, Álmos utcai körzet lakóinak kívánságai. M. K. L. feljegyzései.	1	1
87.194.10.1–2.	Miskolc város 600 éves. M. K. L. feljegyzései.	2	4
87.194.11.	Füzet. Miskolc és környékének régi földrajzi nevei. M. K. L. feljegyzései.	1	19
87.194.12.1–4.	A miskolci Nagyváthy-családra és lakóházra vonatkozó adatok. M. K. L. feljegyzései.	4	4
87.194.13.1–2.	Irodalomtörténeti adatok Miskolcra: Benkő Sámuel. M. K. L. feljegyzései.	2	2
87.194.14.	Az első orvos és patikus Miskolcon. M. K. L. feljegyzései.	1	1

<i>Leltári szám</i>	<i>Megnevezés, leírás</i>	<i>db szám</i>	<i>lap- szám</i>
87.194.15.1–2.	Móricz Zsigmond megtérítése. M. K. L. feljegyzései. Marjalaki Kiss Lajos feljegyzései	2	2
87.194.16.1–11.	Vegyes jegyzetanyag eltűnt falvakról. M. K. L. feljegyzései. Marjalaki Kiss Lajos feljegyzései	11	11
87.228.4.1–3.	A leninvárosi Lenin-kiállítás anyaga másolatban IV. Vegyes iratok	3	3
	<i>HOM HTD Marjalakival kapcsolatos dokumentumok a Megay-hagyatékban</i>		
69.5.65.	Marjalaki Kiss Lajos feljegyzései a miskolci viseletről, ruházkodásról. jegyzetek, 1956.	1	35
69.5.87.	Marjalaki Kiss Lajos: Borsod megye ipartörténeti vázlat. 1952.	1	52
69.5.89.	Marjalaki Kiss Lajos: Borsod vármegye történelmi vázlat. Előadás vázlat, 1952.	1	12
69.5.100.	Marjalaki Kiss Lajos feljegyzése idegen nemzetiségű lakosokról Miskolcon. Jegyzet, 1960.	1	1
69.5.101.	Ispotály Miskolcon. Marjalaki Kiss Lajos jegyzetei, 1962.	2	2
69.5.103.	Marjalaki Kiss Lajos jegyzetei a szolgák, cselédek béréről. 1962.	1	6
69.5.111.	Marjalaki Kiss Lajos feljegyzése a sajkázai református templomról. 1934.	1	3
69.5.119.	Marjalaki Kiss Lajos adatai Kisgyőr nyelvi sajátosságaira vonatkozóan. Jegyzetek, 1929.	1	1
69.5.125.	Marjalaki Kiss Lajos leírása a XV. századi nagybarcai harangról. 1934.	1	1
69.5.141.	Varbó birtok 1303-as határjárásának fordítása Marjalaki Kiss Lajos által. 1936.	1	2
69.5.145.	Marjalaki Kiss Lajos jegyzete az abodi református templomról, rajzzal. 1934.	1	2
69.5.166.	Marjalaki Kiss Lajos jegyzete a Csörsz árkaára vonatkozóan. 1913.	1	1

<i>Leltári szám</i>	<i>Megnevezés, leírás</i>	<i>db szám</i>	<i>lap- szám</i>
	<i>HOM HTD Marjalakival kapcsolatos dokumentumok a Komáromy-hagyatékekben</i>		
77.272.25.1–2.	Marjalaki Kiss Lajos: Miskolc város területi fejlődése. Kézirat, 1954, 1955.	2	14
77.272.35.1–2.	Az 1817. évi miskolci telekkönyv (Liber fundus) Marjalaki Kiss Lajos kézirata.	2	33
77.272.37.1–11.	Klir Vencel miskolci munkássága. Marjalaki Kiss Lajos tanulmányának kézirata, jegyzetek	11	12
77.272.109.	Marjalaki Kiss Lajos: Miskolci személynevek (a 16. századból). Kézirat	1	9
77.272.110.	Marjalaki Kiss Lajos: Miskolc város lakosai 1666-ban. Kézirat	1	26
77.272.133.	Marjalaki Kiss Lajos: Kőbe vésett emlékek. Kézirat, 1958.	1	1
77.272.134.	Marjalaki Kiss Lajos: Móra-emléktábla az Avason. Kézirat, 1934.	1	2
77.272.142.1–3.	Diósgyőr váruradalmához tartozó faluk 1280–1300 között. Különböző jegyzetek Marjalaki Kiss Lajostól. Archeológiai Értesítő XIV. k. 1894.	3	7
77.272.155.	Marjalaki Kiss Lajos: Társadalmi rétegek Miskolcon a középkorban. Kézirat	1	6
77.272.156.	Marjalaki Kiss Lajos: A honfoglaló magyarság Miskolc környékén. Kézirat	1	3
77.272.192.1–5.	Marjalaki Kiss Lajos: A honfoglaló magyarság Borsodban. Kézirat és vázlat, 1958.	5	10
77.272.224.	Marjalaki Kiss Lajos: Adatok a "Borsodi Képes Album" számára. Kézirat, 1950-es évek	1	15
77.272.261.	Marjalaki Kiss Lajos: Ki volt az első csizmadia Miskolcon? <i>Borsodi Szemle</i> 1969 (3)108. o.	1	1
77.272.268.	Marjalaki Kiss Lajos: Miskolc első két utcája. <i>Borsodi Földrajzi Évkönyv</i> 1964. 65. o.	1	3
77.272.270.	Marjalaki Kiss Lajos: Miskolc időjárása 1781-. <i>Borsodi Földrajzi Évkönyv</i> 1964. 90. o.	1	3
77.272.275.	Marjalaki Kiss Lajos: Miskolc ipara. <i>Borsodi Földrajzi Évkönyv</i> 1958. 39. o.	1	3

<i>Leltári szám</i>	<i>Megnevezés, leírás</i>	<i>db szám</i>	<i>lap- szám</i>
77.272.278.	Marjalaki Kiss Lajos: Miskolc népességének fejlődése. Borsodi Földrajzi Évkönyv 1959 (2) 28. o.	1	4
77.272.303.	Marjalaki Kiss Lajos: Miskóc földjéből Nagy Miskolcig. Különlenyomat Borsod vármegye c. műből. 1939.	1	6
77.272.385.	Miskolc lakóterületének fejlődése a IX. sz.-tól. Írta: Marjalaki Kiss Lajos. Gépirat, 1954.	1	1
77.272.386.	Marjalaki Kiss Lajos: Miskolc főutcája a 14–16. században. Gépirat, 1955.	1	6
77.272.387.	Marjalaki Kiss Lajos: Miskolc város területi fejlődése. Gépirat, 1954.	1	7
77.272.391.	Marjalaki Kiss Lajos: Borsod megye régi földbirtokosai 1945-ig. Cserépfalvi kiadás, é. n. [1955] 263–275.o.	1	14
77.272.404.1–2.	Marjalaki Kiss Lajos: Az 1406. évi diósgyőri parasztmegmozdulás. Különlenyomat a HOM Közleményei 1955. évi számából. Oklevél és különlenyomat	2	5
77.272.458.	Marjalaki Kiss Lajos: A miskolci mészáros céh 400 éves múltja. Tanulmány, 1925.	1	32
77.272.471.	Marjalaki Kiss Lajos: Mikor épült az Avasi Templom? Tanulmány, 1929.	1	4
77.272.493.	Miskolc időjárása 1781-ben. Benkő Sámuel latin nyelvű könyvéből fordította Marjalaki Kiss Julia. 1963	1	3
77.272.538.	Borsodi vonatkozású anyagok az egri állami levéltárban. Marjalaki Kiss Lajos jegyzetei, 1954.	1	6
77.272.577.	Marjalaki Kiss Lajos: Miskolc ipara. Borsodi Földrajzi Évkönyv 1958.	1	4
77.272.584.	Marjalaki Kiss Lajos: Régi népszámlálások Miskolcon. Tanulmány, 1930.	1	8
77.272.597.	Marjalaki Kiss Lajos: A miskolci kötel könyv 1702-ből. HOM Közleményei 1956.	1	8
77.272.598.	Marjalaki Kiss Lajos: Miskolc város lakótelepének fejlődése. Borsodi Földrajzi Évkönyv III–IV. k. 1962.	1	4

<i>Leltári szám</i>	<i>Megnevezés, leírás</i>	<i>db szám</i>	<i>lap-szám</i>
77.272.599.	Marjalaki Kiss Lajos: Jobbágy- és zsellér-háztelkek a régi Miskolcon. <i>Borsodi Szemle</i> 1962. 6.sz.	1	3
77.272.600.	Marjalaki Kiss Lajos: A miskolci Nova civitas kérdése. Tanulmány, 1964.	1	6
77.272.606.	Marjalaki Kiss Lajos: Miskolc régi mellékutcai. <i>HOM Évkönyv</i> II. 1958.	1	10
77.272.612.	Marjalaki Kiss Lajos: Miskolc régi építményei 1702-ig. <i>Múzeumi Értesítő</i> 1955. szept.	1	4
77.272.613.	Marjalaki Kiss Lajos: A miskolci főutca topográfiája. <i>HOM Évkönyv</i> I. 1957.	1	13
77.272.614.	Marjalaki Kiss Lajos: Miskolc régi mellékutcai. <i>HOM Évkönyv</i> II. 1958.	1	10
77.272.615.	Marjalaki Kiss Lajos: Miskolc első két utcája. <i>Borsodi Földrajzi Évkönyv</i> II. kötetéből 1963.	1	3
77.272.623.	Marjalaki Kiss Lajos: Anonymus és a magyarság eredete – Visszhang Zajti híradására. Tanulmány, 1929.	1	18
	<i>HOM HTD Marjalakival kapcsolatos dokumentumok a H. Szabó-anyagban</i>		
89.114.1.	Marjalaki Kiss Lajos: A szentléleki zárda legrégebb adata. Tanulmány, 1926.	1	5
89.114.2.	Marjalaki Kiss Lajos: Régi népszámlálások Miskolcon. Dolgozat, 1930.	1	7
89.114.3.	Marjalaki Kiss Lajos: Miskolc népességének fejlődése. Dolgozat, 1959.	1	4
89.114.4.	Marjalaki Kiss Lajos: Miskolc régi építményei 1702-ig. Tanulmány, 1955.	1	4
89.114.5.	Marjalaki Kiss Lajos: Miskolc időjárása 1781-ben. Tanulmány, 1963.	1	3
89.114.6.	Marjalaki Kiss Lajos: Egy borsodi vashámor 1399-ben. Dolgozat, 1958.	1	2
89.114.7.	Marjalaki Kiss Lajos: Adatok a tapolcai apátság történetéhez. Dolgozat, 1926.	1	5
89.114.8.	Marjalaki Kiss Lajos: Válasz "Egy új történelmi atlasz" c. bírálatra. Dolgozat, 1927.	1	2

Leltári szám	Megnevezés, leírás	db szám	lap- szám
89.114.9.	Fülöp László: Sátoraljaújhely 700 éve város. Lektorálta: Marjalaki Kiss Lajos. Dolgozat, 1961.	1	22
89.114.10.	Marjalaki Kiss Lajos: Miskolc ipara. Cikk a Borsodi Földrajzi Évkönyvben. Dolgozat, 1958.	1	3
89.114.14.	Marjalaki Kiss Lajos: Új úton a magyar óshaza felé c. cikke a <i>Nyugat</i> XXIII. (12) 1930. VI. 16.	1	8
89.114.35.1–2.	H. Szabó Béla: Marjalaki Kiss Lajos 80 éves. <i>Észak-Magyarország</i> 1967. XII. 23. Újságkivágás	2	3
89.114.36.	H. Szabó Béla: Gondolatok a 80 éves Marjalaki Kiss Lajosról. Dolgozat, 1967.	1	3
89.114.37.	H. Szabó Béla: Gondolatok László Gyula: Hunor és Magyar nyomában c. könyvről és a 80 éves Marjalaki Kiss Lajosról. Dolgozat, 1967.	1	3
89.114.39.	Marjalaki Kiss Lajos gyászjelentése 1972. V. 1.	1	1
89.114.40.	H. Szabó Béla: Meghalt Marjalaki Kiss Lajos. Dolgozat, 1972.	1	2
89.114.41.1–4.	Frisnyák Sándor: Marjalaki Kiss Lajos földrajzi munkássága. Dolgozat, 1959.	4	5
89.114.42.1–7.	Marjalaki Kiss Lajos: A Sajó népi halászata c. dolgozat és jegyzetek. 1931.	7	14
89.114.43.	Beszélgetés Marjalaki Kiss Lajossal. Riport, 1959.	1	8
89.114.45.	Marjalaki Kiss Lajos: Forgó híd és lottóház. <i>Észak-Magyarország</i> 1961. XII. 10. Újságkivágás	1	1
89.114.46.	Marjalaki Kiss Lajos: Régi emeletes házak Miskolcon az 1793. évi házljstromban. <i>Észak-Magyarország</i> 1958. III. 16. Újságkivágás	1	1
89.114.47.	Marjalaki Kiss Lajos: Mende-mondák a diósgyőri várról. Újságkivágás, 1960.	1	1
89.114.48.	Marjalaki Kiss Lajos: Felsőszolca vázlatos története. <i>Észak-Magyarország</i> 1958. VIII. 3. Újságkivágás	1	1

Leltári szám	Megnevezés, leírás	db szám	lap-szám
89.114.49.1–2.	Marjalaki Kiss Lajos: A Szinva árvize 1878. aug. 31-én. <i>Észak-Magyarország</i> 1958. VIII. 31. Újságvivégás	2	2
89.114.50.	Marjalaki Kiss Lajos: Adatok Hejőkeresztúr és vidéke néprajzához. <i>Észak-Magyarország</i> 1958. I. 18. Újságvivégás	1	1
89.114.51.	Marjalaki Kiss Lajos: Egy palóc falu (Nagyvisnyó) életraja. <i>Reggeli Hírlap</i> 1930. VI. 3. Újságvivégás	1	1
89.114.52.	Marjalaki Kiss Lajos: Ónod 1707. <i>Észak-Magyarország</i> 1957. VI. 13. Újságvivégás	1	1
89.114.53.	Marjalaki Kiss Lajos: Régi fényben, ragyogjon Diósgyőr vára c. újságvivégás	1	1
89.114.54.	Leszih Andor jegyzete Marjalaki Kiss Lajos munkásságáról. 1953.	1	1
89.114.55.	H. Szabó Béla: Marjalaki Kiss Lajos életútja és életműve. Dolgozat	1	16
89.114.56.	H. Szabó Béla: Egy vidéki laikus. Marjalaki Kiss Lajos élete és munkássága. Dolgozat, gépirat.	1	5
89.114.57.	Frisnyák Sándor: 75 éves Marjalaki Kiss Lajos. <i>Észak-Magyarország</i> 1962. XII. 18. Újságvivégás	1	1
89.114.58.1–2.	Marjalaki Kiss Lajos önéletraja. Kézirat és gépelvény.	2	2
89.114.62.	Marjalaki Kiss Lajos: Vízafogó Tiszaszederkényben a 18. században. Újságvivégás, 1958.	1	1
89.114.64.	Emléklap Marjalaki Kiss Lajosnak. 1968. IV. 23.	1	1
89.114.67.	Kéziratos levélmásolat. Germanus Gyula levele Marjalaki Kiss Lajosnak. 1957.	1	1
89.114.73.1–8.	Móricz Zsigmond levelei Marjalaki Kiss Lajosnak. Levélmásolatok, 1930–1939.	8	8
89.114.74.1–9.	Vélemények Marjalaki Kiss Lajos munkáiról. Gépirat	9	21
89.114.75.	Marjalaki Kiss Lajos feljegyzése miskolci házakról. 1960.	1	1
89.114.77.	Marjalaki Kiss Lajos feljegyzése a miskolci Bató-családról. 1959.	1	1

<i>Leltári szám</i>	<i>Megnevezés, leírás</i>	<i>db szám</i>	<i>lap- szám</i>
89.114.78.	Marjalaki Kiss Lajos munkásságának sajtó-visszhangja. Újságkivágások, 1938–1962.	1	23
89.114.79.	Marjalaki Kiss Lajosra vonatkozó vegyes iratanyag. 1919–1967.	1	73
89.114.560.1–2.	Marjalaki Kiss Lajos: Anonymus és a magyarság eredete c. munkája és ennek kiegészítése. 1929–1939.	2	13
89.114.583.	Marjalaki Kiss Lajos (1887–1972) műveinek válogatott bibliográfiája. 1987.	1	34
89.114.584.	Marjalaki Kiss Lajos: Történeti tanulmányok. Könyv, 1987.	1	122
	HOM HTD - további vegyes anyag Marjalakival kapcsolatban		
77.389.1.1–80.	Marjalaki Kiss Lajos gyűjtése a megye földrajzi neveiről. Cédulagyűjtemény.	80	80
80.35.1.	Marjalaki Kiss Lajos: A miskolci református egyház történetéhez. <i>Református Egyházi Értesítő</i> . Tanulmány, 1933.	1	9
81.222.1.	Marjalaki Kiss Lajos a lakása kapujában. Fotónegatív, 1930. körül	1	1
84.1.17.	Csoportkép, mely Marjalaki Kiss Lajos avasi pincéjében készült 1933. V. 16-án. A képen látható Móra Ferenc is. Fénykép, 1933.	1	1
87.193.1.	Manu Viktorné: Egy vidéki tudós tanár kapcsolatai levelezése tükrében, Marjalaki Kiss Lajos. Tanulmány, 1987.	1	57
87.197.2.1–2.	A <i>Magyar Nyelv</i> c. folyóirat 1950. XLVI (2). Benne Marjalaki Kiss Lajos tanulmánya.	2	52
87.197.3.	Marjalaki Kiss Lajos: <i>Földrajz (Magyarország)</i> . Tankönyv, 1926.	1	54
87.197.4.	Marjalaki Kiss Lajos: <i>Földrajz (Európa)</i> . Tankönyv, 1927.	1	50
87.197.5.1–18.	Marjalaki K. L.: Anonymus és a magyarság eredete c. cikksorozat. <i>Reggeli Hírlap</i> 1929. II. 24 – III. 21-ig. Újságkivágások	18	18
87.197.6.	Marjalaki K. L.: Adatok Hejőkeresztúr és vidéke néprajzához c. újságcikk. <i>Észak-Magyarország</i> 1958. I. 18. Újságkivágás	1	2

Leltári szám	Megnevezés, leírás	db szám	lap- szám
87.197.7.	Marjalaki K. L.: Az Avasról tartott előadás- nak plakátja az 1950-es évekből.	1	1
87.197.8.1–22.	Vegyes iratok: újságcikkek, kéziratok, család- di fotók Marjalaki Kiss Lajosról.	22	24
88.7.1.	Marjalaki Kiss Lajos: A váradi regestrum helyneveinek azonosítása. Feljegyzés, 1963.	1	2
88.64.1.	Dr. Deák Gábor: Marjalaki Kiss Lajos mis- kolci egyháztörténeti munkái. Tanulmány	1	8
88.103.1.	Marjalaki Kiss Lajos: Miskolc lakosságának összetétele. Különlenyomat	1	13
89.49.1.	Eredeti levél Marjalaki Kiss Lajoshoz. 1923.	1	2
89.120.14.	Marjalaki Kiss Lajos: Néhány Árpád-kori helynevünk. Dolgozat, 1928.	1	10
96.1.34.	Kelemen Melinda: Miskolc város tudósa -Marjalaki Kiss Lajos. Pályamunka, 1995.	2	33
2004.14.	Fekete fehér csoportkép. A képen látható: Sassy Csaba, Marjalaki Kiss Lajos, Tauszig Mária, Leszih Andor, /Tauszig Mária felvé- tele/ Fotó, 20. század I. fele	1	1
2012.27.1.	Marjalaki Kiss Lajos: Régi népszámlálások Miskolcon. Füzet, 1960-as évek	1	14
2012.28.1.	Marjalaki Kiss Lajos: A miskolci mészáros céh négyszáz éves múltja. Könyv, 1925	1	63
2014.1.1.	Marjalaki Kiss Lajos: Történeti tanulmá- nyok /Miskolc várostörténeti közlemények I./ Könyv, 1987	1	241
2014.3.1.	Marjalaki Kiss Lajos: A miskolci mészáros céh négyszáz éves múltja. Fénymásolat, 1925.	1	15
2017.28.1.	Marjalaki Kiss Lajos: Miskolc népességének fejlődése. 1959. (Dr. Zsadányi Guidó hagyatéka)	1	
2017.28.5.	Marjalaki Kiss Lajos: Miskolc régi építmé- nyei 1702-ig. 1955. (Dr. Zsadányi Guidó hagyatéka)	1	
2017.28.6.	Marjalaki Kiss Lajos: Az első borsodi pa- rasztmegmozdulás 1406-ban. Újabb adatok Miskolc 18. századi építkezéseire. 1955. (Dr. Zsadányi Guidó hagyatéka)	1	

<i>Leltári szám</i>	<i>Megnevezés, leírás</i>	<i>db szám</i>	<i>lap-szám</i>
2017.28.8.	Marjalaki Kiss Lajos: Miskolc ipara. 1958. (Dr. Zsadányi Guidó hagyatéka)	1	
gy. n. sz.: 72/2017	Marjalaki Kiss Lajos tanári zsebkönyvei (22 db) és előjegyző naptára (14 db) (Dr. Frisnyák Sándor ajándéka)	36	
	Marjalaki anyag a HOM NA-ban (Néprajzi Adattár)		
585	Régi utcák, régi házak-beszélgetés Marjalaki Kiss Lajossal. Gépelt szöveg, 1959.	1	15
998	Marjalaki Kiss Lajos gyűjtéseinek jegyzéke. Gyűjtés. Autográf szöveg, 1962.	1	1
2174	Halászati és néprajzi feljegyzések, kézírással, Marjalaki Kiss Lajos gyűjtése, 1929.	1	17
2175	Marjalaki Kiss Lajos néprajzi (főként halászati) feljegyzései, kézírással, 1930.	1	33
2180	Az orvoslás módja és régi receptek 1718-ból Marjalaki kéziratot receptgyűjteménye, 1952. (Megay-hagyatékából)	1	15
2182	Jegyzetek Viski Károly és Marjalaki Kiss Lajos néprajzi gyűjtőútjáról. Építkezésről, pásztorleletről készült feljegyzések, tárgyleírások, babonák, kézírással. 1932.	1	5
2583	Babonák, boszorkány, népi sírfeliratok, csűrökre vonatkozó adatok. Kéziratot cédulák Marjalaki Kiss Lajos hagyatékából. 1925.	1	9
2993	Barlanglakások Szomolyán, Marjalaki Kiss Lajos gyűjtése. Gépirat és 2 fotó, 1944.	3	3
3457	Marjalaki Kiss Lajos és Orosz László nekrológiai. Írta: Bodgál Ferenc. Gépelt lapokon. 1972.	2	4
4724	Tagán Galimdsán levele Marjalaki Kiss Lajoshoz. Gépelt levelezőlap, 1938.	1	1
4725	Palotay Gertrúd levele Marjalaki Kiss Lajoshoz. Gépelt levelezőlap, 1936.	1	1
4726	Volly István levele Marjalaki Kiss Lajoshoz. Gépelt levelezőlap, 1953.	1	1
4727	Csizmadia Andor levele Marjalaki Kiss Lajoshoz. Gépelt levél, 1948.	1	1
4730	Györffy István levelei Marjalaki Kiss Lajoshoz.	5	5

Activitatea profesorului Lajos Marjalaki Kiss la Abrud (1913–1918) și plecarea sa la Miskolc

Ca profesie, Lajos Marjalaki Kiss a fost profesor, dar totodată a fost și autor de manuale școlare, geograf și s-a ocupat și de cercetări istorice, etnografice, arheologice. S-a născut într-o familie numeroasă, a ajuns la Colegiul Reformat din Debrecen, primind diploma de învățător în 1906, apoi la Budapesta a devenit profesor de istorie și geografie în 1913. A lucrat ca învățător la Szinpetri, apoi în orașul natal, Kisújszállás, iar după studiile superioare a ajuns profesor la Abrud, de unde s-a refugiat în Ungaria după Tratatul de la Trianon. Un fost coleg de la Abrud, Károly Rátkai, care predase deja la Miskolc, i-a atras atenția asupra unui post vacant la școala de băieți din localitate. Așa a ajuns Marjalaki la școala din Miskolc, unde a predat între 1919 și 1949, până la pensionarea sa. Pe lângă activitatea pedagogică s-a ocupat în mod constant și de cercetarea științifică. Această activitate s-a dezvoltat la Miskolc, însă a început deja la Abrud. Lucrările sale au apărut în reviste de specialitate și în săptămânalul local, la care a ajuns jurnalist principal între 1917–1918. Studiul de față încearcă să scoată la iveală activitatea lui Marjalaki la Abrud, în primul rând cu ajutorul articolelor din săptămânalul *Abrudbánya és Vidéke* (Abrudul și împrejurimile).

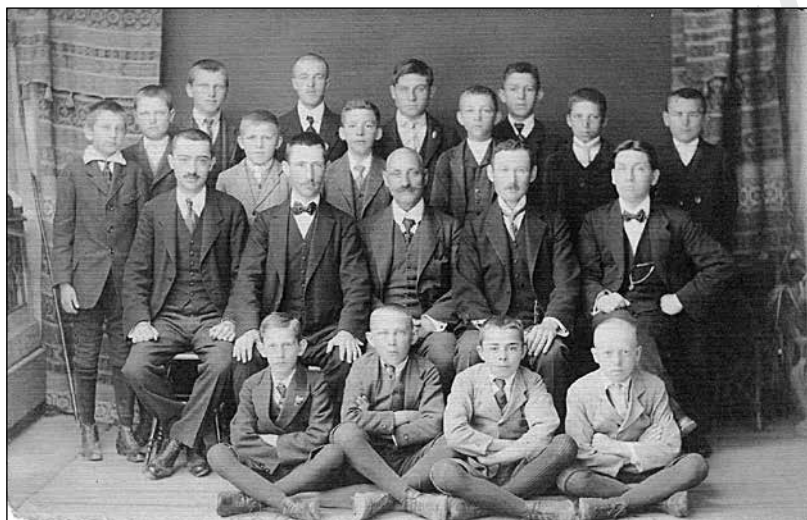
Achievements and Fleeing to Miskolc of the Teacher of Abrudbánya (1913-1918), Lajos Marjalaki Kiss

Lajos Marjalaki Kiss was by profession a teacher, but he also wrote textbooks, he was a geographer and did research on history, ethnography and archaeology. As a member of a large farmer family he studied at the Reformed College of Debrecen from where he graduated as an elementary school teacher in 1906. In 1913 he obtained a middle school teaching degree in history and geography in Budapest. He taught in Szinpetri and in his home town, Kisújszállás. After his graduation he became a teacher in Abrud. After the 1st World War Abrud became part of the territory annexed by Romania and therefore he fled to Hungary. One of his former colleagues from Abrud, Károly Rátkai, who taught in Miskolc from 1918, drew his attention to a vacancy in the Middle School for Boys of Miskolc that he applied for successfully. He worked as a teacher in this school from 1 February 1919 to 31 December 1949 when he retired. Besides teaching he did research regularly. His academic activity peaked during his life in Miskolc but started in Abrud. His articles were published in journals and the local weekly newspaper entitled *Abrudbánya és Vidéke* (Abrud and its Neighbourhood) where he was a senior member of the editorial staff between 1917 and 1918. This essay aims to explore Marjalaki's activity in Abrud primarily based on his articles from the above mentioned newspaper.

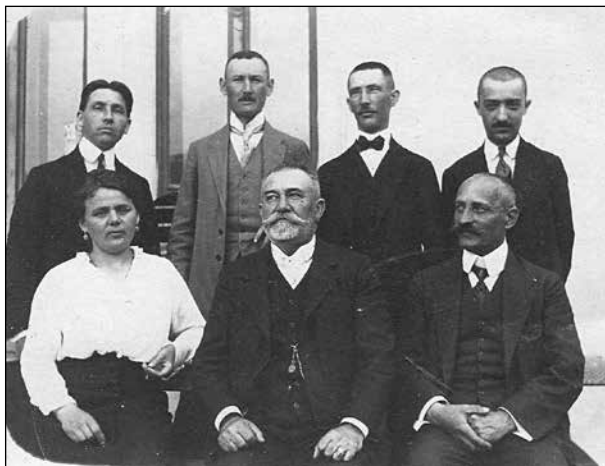
Képek

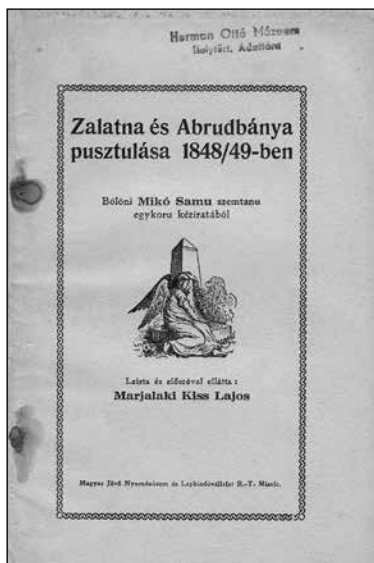
1. kép. Marjalaki Kiss Lajos féléjárú utazásra jogosító igazolványa 1913-ból, Abrudbányára kerülésének évéből (HOM HTD 73.909.1.37.)

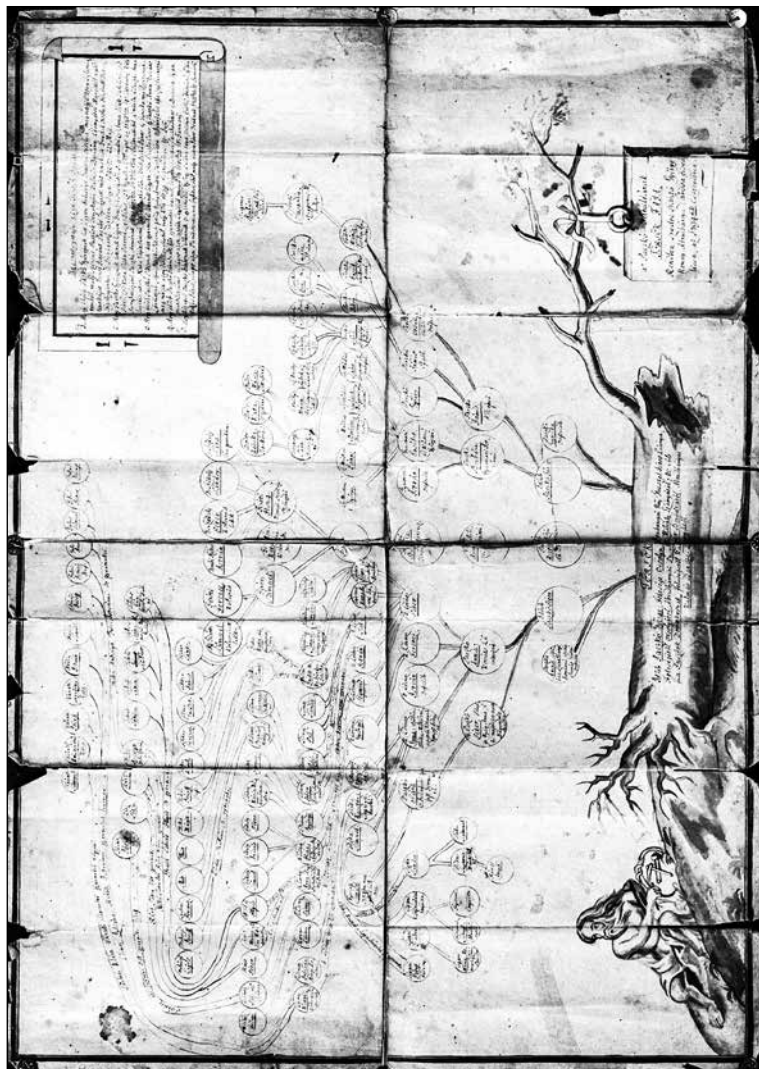
2. kép. Osztálykép az abrudbányai polgári fiúiskolából, 1916/17-es tanév. Marjalaki Kiss Lajos a tanárok között balról a második (HOM HTD 73.908.1.44.)

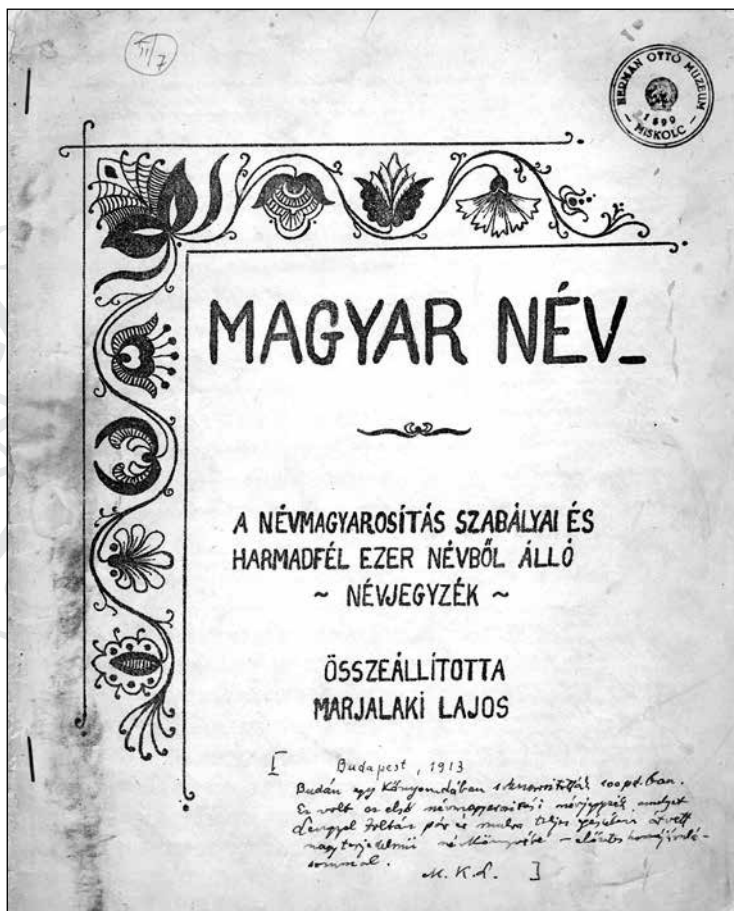
3. kép. Az abrudbányai polgári fiúiskola tantestülete az 1916/17-es tanév. Marjalaki Kiss Lajos az álló sorban jobbról a második (HOM HTD 73.908.1.45.)

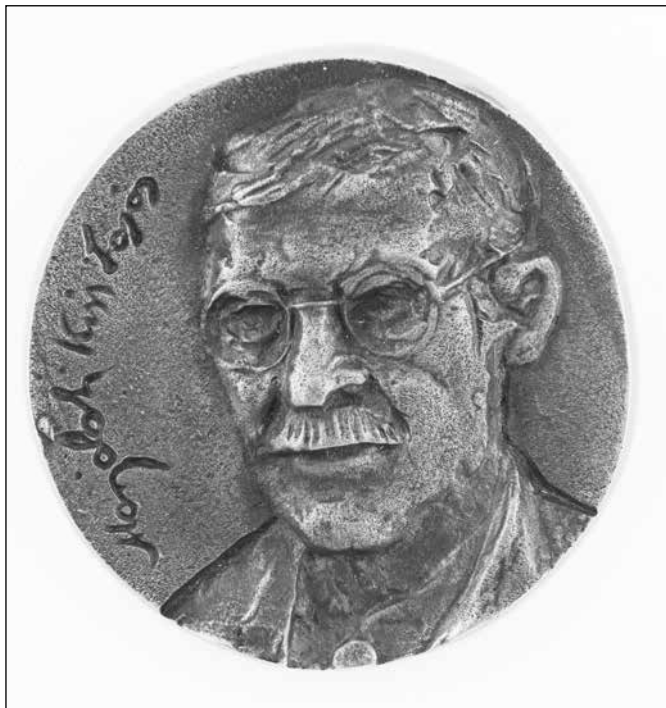
4. kép. A Miskolcon 1927-ben kiadott könyv címlapja (HOM HTD 76.555.27)

5. kép. A Paczkó Familianak Törzsök Fája címet viselő dokumentum fotója (üvegnegatíva)
(HOM HTD 87.1978.20)

6. kép. Marjalaki első önálló kiadványának címlapja (HOM HTD 73.911.10.)

7. kép. Emlékplakett Marjalaki Kiss Lajos születésének 95.,
halálának 10. évfordulójára. Kolarovszki Zoltán alkotása, 1982.
(HOM Éremtára, ltsz. 97/1180)